

διαδρομές

ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ / ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ / ΒΙΒΛΙΑ / ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ
ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΖΟΕΛ ΛΟΠΙΝΟ

ΧΑΝΙΩΤΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΜΕ ΕΞΑΓΩΓΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Προϊόντα made in Χανιά!

diadromes@haniotika-nea.gr

ΕΛΙΑ ΚΟΥΜΛΗ

editorial

Ρε τον τουρισμό και τα προϊόντα της ελιάς να αποτελούν την ναυαρχίδα της Κρητικής οικονομίας, πολλές φορές ξεχνάμε -ή ίσως δεν γνωρίζουμε καν- ότι υπάρχουν χανιώτικες εταιρείες που αγωνίζονται στον διεθνή εμπορικό στίβο με προϊόντα που διακρίνονται για την ποιότητα και τις προδιαγραφές τους και αποδεικνύουν έμπρακτα ότι ακόμα και στις πιο δύσκολες συνθήκες με πολλή θέληση, προσπάθεια και -ίσως- λίγη τύχη όλα είναι δυνατά!

περιεχόμενα

σελ. 3 ~ φωτοαναδρομές

σελ. 4 - 6 ~ σινεμά, πολιτισμός, σερφαρίσματα

σελ. 7 ~ Βιβλία

σελ. 8 - 10 ~ Προϊόντα made in Χανιά!

σελ. 11 ~ Συνέντευξη με την Ζοέλ Λοτινιό

σελ. 12 ~ Παιδότοπος

σελ. 13 ~ Είκοσι χρόνια από τον θάνατο του Μεγάλου Ερωτικού

σελ. 14 - 15 ~ "Άγγιξε το όνειρο" ο ΣΦΠΧ

σελ. 16 ~ υγεία & βότανα

No. 413

Φανταστικό
μουσείο

Giuliano da Sangallo (Τζουλιάνο ντα Σανγκάλλο), "Villa Medici", 1480, Poggio a Caiano.

Επιμέλεια: **ΜΙΧΑΛΗΣ ΧΑΤΖΗΔΑΚΗΣ**
Ιστορικός Τέχνης - Αρχαιολόγος
Humboldt Universität zu Berlin
lastjudgment1540@hotmail.com

την πόλη της Φλωρεντίας, όπου κατά τον 14ο και 15ο αιώνα εν μέσω του ουμανιστικού κινήματος είχε υπάρξει κυρίαρχος ένας άκρατος ενθουσιασμός για την ενασχόληση με κάθε πτυχή του κλασικού πολιτισμού, πρωτίστως στους τομείς της λογοτεχνίας και της φιλοσοφίας, η εικόνα της πόλης κράτους της Αθήνας είχε αποκτήσει στις συνειδήσεις των ουμανιστών εξειδικευμένο χαρακτήρα, ως κατεξοχήν συμβολική έκφραση της αρχαιοελληνικής κουλτούρας. Αρκεί να ανακαλέσει κανείς στη μνήμη την ενθουσιώδη σύγκριση από το γραμματέα της Φλωρεντινής δημοκρατίας Leonardo Bruni (Λεονάρντο Μπρούνι) στο διάσημο του famous "Laudatio Florentinae Urbis" εκφωνημένο στα 1403, του πολιτικού συστήματος της Φλωρεντίας των Γουέλφων με αυτό της Αθήνας της χρυσής εποχής του Περικλή. Στα 1460 ο Benedetto Accolti (Μπενεντέτο Ακόλτι) θα υποστηρίξει στο έργο του "Dialogus de Praestantia Virorum Sui Aevi", ότι οι δημοκρατίες της Φλωρεντίας και της Βενετίας αντικατοπτρίζουν σε πολιτικό και θεσμικό επίπεδο τα επιτεύγματα της αρχαίας Αθήνας και Σπάρτης αντίστοιχα. Εξίσου συνειδητοποιημένος για τον ρόλο της πόλης του ως "αναβιώτρια" του αρχαιοελληνικού πνεύματος εμφανίζεται ο Angelo Poliziano (Άνγκελο Πολιτσιάνο) "Oratio in Expositione Homeri" από τη χρονιά του 1486. Στο έργο του αυτό ο Πολιτσιάνο θα υποστηρίξει ότι χωρίς μια δόση αυταρέσκειας τη θέση, ότι "η παρκαμασμένη και κατακτημένη από τους βαρβάρους Αθήνα του σήμερα έχει μεταφερθεί μαζί με τον πολιτισμό στη Φλωρεντία και με αυτήν θα όφειλε να συγκρίνεται εφεξής": "ut non deletae iam Athene, atq[ue] a Barbaris occupatae, sed

ipsae sua sponte cum proprio avulsae solo, cumq[ue] omni (ut sic dixerim) sua suppellectile, in Florentinam urbem immigrasse eiq[ue] se totas, penitusq[ue] infudisse videant". Φυσικά η κολακευτική σύγκριση μιας σύγχρονης πόλης με την civitas Athenae δεν αποτελούσε επ' ουδενί αποκλειστικά Φλωρεντινό προνόμιο. Ο Βενετσιάνος εκδότης Aldus Manutius θα αποκαλέσει στα γραπτά του επανειλημμένα τη Γαλπνοτάτη ως "alter Athena", ενώ και άλλες ιταλικές πόλεις, όπως η Μπολόνια, η Ρώμη και ακόμη και η Μεσσήνα(!) θα θελήσουν να δρέψουν καρπούς από την κολακευτική σύγκριση με την αρχαία Αθήνα.

Την πλέον πικρή απάντηση στην ερώτηση εάν η δεδηλωμένη αυτή ιταλική "Αθηνολατρεία" κατά τον 15ο αιώνα περιοριζόταν μονάχα στο φιλολογικό πεδίο, ή εάν τυχόν βρήκε πρακτική εφαρμογή και στην τέχνη της εποχής της Αναγέννησής μας παρέχει η αρχιτεκτονική της βίλλας των Μεδίκων στο Πότζιο α Καϊάνο (Poggio a Caiano) λίγο έξω από τη Φλωρεντία.

Ο αρχιτέκτονας Τζουλιάνο ντα Σανγκάλλο (Giuliano da Sangallo) θα αντλήσει για την εσωτερική διακόσμηση και την πρόσοψη της βίλλας έμπνευση από τη ζωφόρο του Παρθενώνα και την αρχιτεκτονική των Προπυλαίων του Μνησικλή αντίστοιχα, πετυχαίνοντας παράλληλα με τις αρχιτεκτονικές αυτές αναφορές την επιδιωκόμενη εξύμνηση του πατρωνά του Λαυρέντιου του Μεγαλοπρεπούς ως ένα νέο "Περικλή", υπό τη διακυβέρνηση του οποίου στη Φλωρεντία έμελλε να ανατείλει ένας "χρυσός αιώνας" εφάμιλλος της χρυσής εποχής της αρχαίας Αθήνας κατά τον 5ο αι. π.Χ. μετά τις περήφανες νίκες στους Περσικούς πολέμους.

14/6
ΕΛΙΣΣΑΙΟΣ15/6
ΑΥΓΟΥΣΤΑ,
ΑΥΓΟΥΣΤΙΝΟΣ,
ΙΕΡΩΝΥΜΟΣ,
ΜΟΝΙΚΑ,
ΟΡΤΑΝΣΙΑ17/6
ΙΣΜΑΗΛ18/6
ΕΡΑΣΜΟΣ,
ΛΕΟΝΤΙΟΣ19/6
ΖΩΣΙΜΟΣ,
ΠΑΪΣΙΟΣ20/6
ΚΑΛΛΙΣΤΟΣ,
ΜΕΘΟΔΙΟΣΕβδομαδιαίο ένθετο
της εφημερίδας
"Χανιώτικα νέα"ΙΔΡΥΤΗΣ:
Γιάννης ΓαρεδάκηςΥΠΕΥΘΥΝΗ ΕΚΔΟΣΗΣ:
Έλια ΚουμλήΡΕΠΟΡΤΑΖ:
Γιώργος Δρακάκης
Γιώργος Κώνστας
Γιάννης Λυβιάκης
Δημήτρης Μαριδάκης
Μανώλης Μαρκαντωνάκης
Γιάννα Μαρουλοσπράκη
Γιώργος Σταυριανουδάκης
Ελένη ΦουντουλάκηΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ:
Δημήτρης Δαμασκηνός
Βαγγέλης Κακατοσάκης
Σάκης Κουβάτσος
Μανώλης Μανουσάκης
Μιχάλης ΧατζηδάκηςΣΧΕΔΙΑΣΗ:
Νίκος ΚοσμάδακηςΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΟ:
Γεωργία Αδικημενάκη
Δέσποινα Βάλλα
Νίκη Ξυφανταράκη
Ελένη ΣταυρίδηΔΙΟΡΘΩΣΗ:
Βαγγέλης Βεργαελάκης
Νεκτάριος Κακατοσάκης

ΟΔΟΣ ΧΑΛΗΔΩΝ

No. 475

Του: ΜΑΝΩΛΗ ΜΑΝΟΥΣΑΚΑ

Το σημερινό μας άρθρο είναι κι αυτό αφιερωμένο σ' ένα ιστορικό χανιώτικο δρόμο και μάλιστα από τους πιο πολυσύχναστους, την οδό Χάληδων. Ανέκαθεν αποτελούσε αρτηρία της παλιάς πόλης, σήμερα μάλιστα αποτελεί τη σημαντικότερη είσοδό της. Η διαμόρφωσή της χρονολογείται στη βενετοκρατία, σίγουρα όμως θα υπήρχε κάποιος δρόμος εκεί παλιότερα που θα οδηγούσε προς το κεντρικό λιμάνι και τη δυτική είσοδο του Καστελιού. Στη βενετοκρατία, σίγουρα πριν τη δημιουργία των εξωτερικών τειχών, διαμορφώθηκε το πλάτος και η ευθεία πορεία της γιατί οδηγούσε σε σημαντικά θρησκευτικά και άλλα μνημεία της εποχής: Το ναό και τη μονή του Αγ. Φραγκίσκου (14ος - 15ος αιώνας, το σημερινό Αρχ. Μουσείο) τη μονή της Αγ. Κλάρας απέναντι, τον τότε ορθόδοξο μητροπολιτικό ναό του Αγ. Δημητρίου (στη γωνία Μπετόλο - Χάληδων - Σκρύδλωφ) όπου κι ενωνόταν με τον εσωτερικό περιμετρικό δρόμο των οχυρώσεων, ενώ στο άλλο άκρο της βρισκόταν το μέγαρο που υποστηρίζεται πως στέγαζε το βενετσιάνικο Ναυαρχείο των Χανίων. Κατά μήκος της περνούσε ο αγωγός ύδρευσης που έφερνε το νερό από τις πηγές των Περιβολίων στο κεντρικό αναβρυτήριο στην πλατεία του Σαντριβανιού. Την τουρκοκρατία, που ο Αγ. Φραγκίσκος μετατράπηκε σε τζαμί, πήρε την ονομασία του τζαμιού αυτού (Γιουσούφ πασά τζαμί τσαρσί) και κτίστηκε στην απέναντι πλευρά του το μεγαλύτερο συγκρότημα λουτρών της πόλης, στη θέση της Αγ. Κλάρας. Στα μέσα του 19ου αιώνα κτίστηκαν ο ορθόδοξος μητροπολιτικός ναός των Εισοδίων και τα Καταστήματα της Ορθόδοξης Χριστιανικής Κοινότητας στην ανατολική της πλευρά και ο καθολικός μητροπολιτικός ναός με τη μονή των Καπουτσινών στη δυτική, ενώ το παλιό Ναυαρχείο στέγαζε το Δημαρχείο και το πολιτικό νοσοκομείο της πόλης, αφού αυξήθηκε σε ύψος με την προσθήκη ενός ακόμα ορόφου. Στη νότια άκρη της βρισκόταν η κρήνη "Κρύο Βρυσάλι". Παράλληλα επεκράτησε νέα ονομασία της από τους κατά πλειοψηφία Ελληνορθόδοξους κατοίκους της συνοικίας: Εμπορικά! Επί Κρητικής Πολιτείας καθαιρέθηκε το τμήμα του τείχους στο νότιο άκρο της και πέρασε απέναντι από την τάφρο, στο παλιό τουρκικό νεκροταφείο που διαμορφώθηκε αργότερα σε πλατεία (1866 ή Νέα Καταστήματα) ενώ και η ονομασία που δόθηκε στον δρόμο τιμούσε τον επικεφαλής ναύαρχο του Γαλλικού εκστρατευτικού σώματος: "οδός Ποττιέ". Τα κατεστραμμένα από τον τουρκικό όχλο "Καταστήματα της Χριστ. Κοινότητας" ανοικοδομήθη-

καν σε καθαρά νεοκλασικό ρυθμό με δαπάνη του τσάρου της Ρωσίας Νικολάου, ο οποίος χάρισε στην πόλη και το πρώτο δημόσιο ρολόι της. Αυτό τοποθετήθηκε στην πρόσοψη του μεγάρου των "Καταστημάτων" και πάνω από την είσοδο του "Θόλου" που οδηγούσε στην κλειστή τότε πλατεία της μπρόπολης. Παράλληλα κτίστηκαν στη θέση του ρήγματος το μέγαρο του φιλολογικού συλλόγου "Ο Χρυσόστομος" και τα καταστήματα Κούνδουρου, που μέρος τους στεγάζει τη Δημοτική Πινακοθήκη σήμερα. Εδώ, συγκεκριμένα σε τριώροφο κτήριο απέναντι από τον Αγ. Φραγκίσκο στεγαζόταν και το διάσημο καλλιτεχνικό φωτογραφείο του Περικλή Διαματόπουλου, ενώ και ο ίδιος ο παλιός ναός απέναντι, στέγαζε την πρώτη κινηματογραφική αίθουσα της πόλης μας με την ονομασία "Ιδαιόν Αντρον".

Θα συνεχίσουμε την άλλη βδομάδα Θεού θέλοντος. Στην πρώτη φωτογραφία, η εικόνα του δρόμου στην αεροφωτογραφία του 1937. Παρατηρήστε τους θόλους του παλιού χαμám, παρόλο που δεν σωζόταν ούτε τότε το αρχικό του μέγεθος.

Στη δεύτερη, η ανατολική πλευρά με το φωτογραφείο Διαματόπουλου και το μεγάλο τρούλο του χαμám τραβηγμένα από το μιναρέ του Γιουσούφ Πασά στις αρχές του 20ου αιώνα. Τα κτήρια της δεξιάς πλευράς δε σώζονται σήμερα. Στην τρίτη, η εκβολή της Χάληδων στην πλατεία Σαντριβανιού το 1890, με το παλιό Δημαρχείο και την οθωμανική κρήνη στη μορφή που είχαν την τουρκοκρατία. Φωτογραφία του Γάλλου Pluvinel (έχουμε ξαναγράψει γι' αυτό).

Στη τέταρτη, το ίδιο σημείο στη θριαμβευτική είσοδο του Πρίγκιπα Γεώργιου στα Χανιά το 1897. Ο δρόμος στολιζόταν από σειρά ανθοστόλιστων αψίδων. Το ίδιο συνέβη και το Δεκέμβριο του 1913, στην επίσημη τελετή της Ένωσης. Στην πέμπτη, το ίδιο σημείο το 1930 με τις διαμορφώσεις του Μεσοπολέμου.

Στην έκτη, η έξοδος του δρόμου στα "Νέα Καταστήματα" όταν ακόμα βρισκόταν εκεί τα "Μεζαρλίκια". Δεξιά η οδός Σκαλίδη. Το διώροφο κτήριο στην τάφρο ήταν αλευρόμυλος και σώζεται και σήμερα στο μεγαλύτερο μέρος του.

Στην έβδομη, η αντίθετη άποψη του ίδιου σημείου με τα κτήρια του Κούνδουρου, του Χρυσόστομου και του Παραδομενάκη στη θέση του ρήγματος.

Στην όγδοη, η βορειοδυτική πλευρά του δρόμου που σώζεται και σήμερα σχετικά καλά. Εδώ στεγαζόταν η εφημερίδα "ΚΗΡΥΞ" του Ελευθ. Βενιζέλου. Στο βάθος η κατεστραμμένη βόρεια πλευρά του Σαντριβανιού.

Στην ένατη τέλος, η κύρια πρόσοψη των "Καταστημάτων της Χριστιανικής Κοινότητας" με τον Θόλο και το παλιό ρολόι του τσάρου. Κατεδαφίστηκαν τις δεκαετίες του '50 και του '60.

Κινηματογράφος

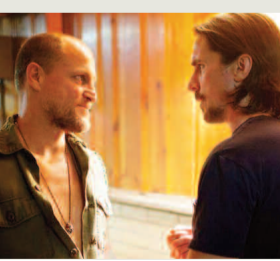
MALEFICENT

"ΚΑΜΙΑ ΚΛΟΝΤΕΛ 1915"

ΣΤΑ ΟΡΙΑ ΤΟΥ ΑΥΡΙΟ

ΧΙΛΙΟΙ ΤΡΟΠΟΙ ΝΑ ΠΕΘΑΝΕΙΣ
ΣΤΗΝ ΑΓΡΙΑ ΔΥΣΗΖΑΜΠΙΖΙΑ: ΠΟΥΛΙΑ
ΣΤΟΝ ΑΕΡΑ

ΣΚΟΥΡΙΑΣΜΕΝΗ ΠΟΛΗ

Η ΑΛΛΗ ΓΥΝΑΙΚΑ

ΑΤΤΙΚΟΝ ΣΥΤΑ

Τηλ.: 28210/40208,

www.cineattikon.gr

έως Κυριακή 15/06

"Η ΑΛΛΗ ΓΥΝΑΙΚΑ"

Προβολές: 9 και 11 μ.μ.

Δευτέρα 16/06 έως Τετάρτη 18/06

"ΚΑΜΙΑ ΚΛΟΝΤΕΛ 1915"

Προβολές: 9 και 11 μ.μ.

ΕΛΛΗΝΙΣ

Τηλ.: 2821051850-1

"ΧΙΛΙΟΙ ΤΡΟΠΟΙ ΝΑ ΠΕΘΑΝΕΙΣ

ΣΤΗΝ ΑΓΡΙΑ ΔΥΣΗ" (2D)

Καθημερινά: 8.30 μ.μ.

"ΣΤΑ ΟΡΙΑ ΤΟΥ ΑΥΡΙΟ" (2D)

Καθημερινά: 10.30 μ.μ.

"MALEFICENT" (2D)

Καθημερινά: 10.30 μ.μ.

"MALEFICENT" (3D)

Καθημερινά: 8.30 μ.μ.

"GODZILLA"

Σαββατοκύριακο: 8.30 και 10.30 μ.μ.

"MALEFICENT" (2D)

Σαββατοκύριακο: 7 μ.μ.

"Η ΤΙΝΚΕΡΜΠΕΛ ΚΑΙ

ΟΙ ΠΕΙΡΑΤΕΣ" (3D)

Σαββατοκύριακο: 5.50 μ.μ.

"ΖΑΜΠΙΖΙΑ: ΠΟΥΛΙΑ

ΣΤΟΝ ΑΕΡΑ" (2D)

Σαββατοκύριακο: 7.15 μ.μ.

STER CINEMAS

(MEGA PLACE)

Τηλ.: 2821057757-8-9

"ΣΚΟΥΡΙΑΣΜΕΝΗ ΠΟΛΗ"

ΑΙΘ. 2 Καθημερινά: 10 μ.μ.

"ΣΤΑ ΟΡΙΑ ΤΟΥ ΑΥΡΙΟ"

ΑΙΘ. 1 Παρασκευή έως Τετάρτη: 8.15 (3D)

και 10.30 μ.μ.

"MALEFICENT"

ΑΙΘ. 2 Καθημερινά: 8 μ.μ.

Σαββατοκύριακο: 6 και 8 μ.μ.

"THE AMAZING SPIDER-MAN 2"

ΑΙΘ. 3 Καθημερινά: 7 και 10 μ.μ.

"ΖΑΜΠΙΖΙΑ: ΠΟΥΛΙΑ

ΣΤΟΝ ΑΕΡΑ"

ΑΙΘ. 1 Σαββατοκύριακο: 6 μ.μ.

ΣΤΗΝ ΚΑΡΔΙΑ ΤΟΥ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙΟΥ

Ελληνική τζαζ στον Βάμο

Του ΜΑΝΩΛΗ
ΜΑΡΚΑΝΤΩΝΑΚΗ
markantonakis@haniotika-nea.gr

Τα μεγαλύτερα ονόματα της ελληνικής τζαζ μουσικής σκηνής θα συμμετέχουν στο φεστιβάλ "Jazz in July" που θα πραγματοποιηθεί από 6 έως 17 Ιουλίου στο αμφιθέατρο "B" στο Βάμο.

Από αριστερά ο Μιχάλης Καλιγιάννης και ο Γιώργος Χατζιδάκης.

Ιεννέα συναυλίες που έχουν προγραμματιστεί, αναμένεται ότι θα μονοπωλήσουν το ενδιαφέρον των φίλων της τζαζ.

«Παρόλο που η τζαζ δεν είναι από τις εύκολες μουσικές εκφράσεις και το κοινό της δεν είναι μεγάλο, εν τούτοις αποδείχτηκε ότι υπάρχει ένα κοινό που είναι αφοσιωμένο και παρακολουθεί. Αυτό φάνηκε από το 1ο Φεστιβάλ που διοργανώσαμε και αυτό μας έδωσε το κουράγιο να συνεχίσουμε». Αυτό τόνισε σε συνέντευξη Τύπου που δόθηκε χθες ο Γιώργος Χατζιδάκης, ο οποίος μαζί με τον ζωγράφο Μιχάλη Καλιγιάννη είναι οι δημιουργοί της εταιρίας Vamos Art & Thought η οποία αναπτύσσει πολιτιστικές δράσεις στον Βάμο, μια έξ αυτών και η διοργάνωση του τζαζ φεστιβάλ.

Ο κ. Χατζιδάκης υπογράμμισε επίσης ότι «φέτος το πρόγραμμα είναι μεγαλύτερο και αρκετά πιο πλούσιο από τις

προηγούμενες χρονιές, ενώ σε αυτό θα παίξουν πολλά σπουδαία ονόματα της ελληνικής τζαζ μουσικής σκηνής, ξεκινώντας από την πρώτη συναυλία που θα δοθεί στις 6 Ιουλίου με δύο εκπληκτικούς μουσικούς, τον Γιώτη Κιουρτσόγλου, τον καλύτερο αυτή την στιγμή στην Ελλάδα στο ηλεκτρικό μπάσο και ένα μαθητή του, τον συντοπίτη μας Γιώργο Λιμάκη, επίσης μπασίστα και φωνητικά από την Ηλιάνα Τσαπατσάρη. Η συναυλία έχει τίτλο "Πεντέξι χορδές".

Ο ίδιος πρόσθεσε ακόμα ότι «φέτος εκτός από τις εννέα συναυλίες έχουμε εμπλουτίσει το φεστιβάλ και με ένα δέκατο γεγονός. Σκεφτήκαμε να ασχοληθούμε και με άλλες μορφές τέχνης που αλληλοεπιδράστηκαν από την Τζαζ

μουσική όπως είναι ο κινηματογράφος».

Από την πλευρά του ο Μιχάλης Καλιγιάννης σημείωσε ότι «στα σχέδιά μας είναι να ξεκινήσουμε στον Βάμο και σεμινάρια πάνω στη μουσική στο θέατρο, ενώ φέτος παράλληλα με το φεστιβάλ θα παραδώσω κάποια μαθήματα, θεωρητικά και πρακτικά πάνω στην τέχνη της ζωγραφικής».

Η προώθηση των εισιτηρίων για το φεστιβάλ θα αρχίσει τη Δευτέρα 16 Ιουνίου και θα γίνεται στο τουριστικό γραφείο "Vamos Village", στο "Χασομέρι" και στην ταβέρνα "Στέρνα του Μηλουμοσφήν" στο Βάμο καθώς και στο τυροπωλείο του Μάνου Φλεμετάκη στα βορεινά σκαλάκια της Αγώρας στα Χανιά.

ΑΠΟ ΤΗΝ ANNA ΓΑΛΑΝΟΥ

"Τότε που τραγουδούσαν οι θεοί"

Με την παρουσία αρκετών φίλων του βιβλίου παρουσιάστηκε προχθές στα Κουνουπιδιανά το νέο, 4ο κατά σειρά βιβλίο της συγγραφέως Άνας Γαλανού "Τότε που τραγουδούσαν οι θεοί".

Πρόκειται για ένα κοινωνικό μυθιστόρημα γραμμένο σε δύο χρόνους, σε εποχή πριν από 40 χρόνια και στο σήμερα, ενώ επικεντρώνεται στο θέμα του κοινωνικού ρατσισμού.

Όπως επεσήμανε η ίδια η συγγραφέας, «το βιβλίο έχει δύο δυνατές ερωτικές ιστορίες που συνδέονται με ένα τραγικό τρόπο. Είναι γραμμένο αναδεικνύοντας τις κοινωνικές ταξικές διαφορές που ακουμπούν τα όρια του ρατσισμού. Οι σχέσεις των ανθρώπων δεν έχουν αλλάξει πάρα πολύ διαχρονικά. Πάντα μας ταλανίζουν το ποιος είσαι, από πού προέρχεσαι, αν είσαι μορφωμένος, αν είσαι αμόρφωτος, αν είσαι άτομο με ιδιαιτερότητα ή άτομο με ειδικές ανάγκες» σημείωσε και συνέχισε «στο βιβλίο μου εστιάζω πολύ

στον κοινωνικό ρατσισμό, αποφεύγω να αναφερθώ τόσο πολύ στο φυλετικό. Αφήνω τον αναγνώστη να διακρίνει τις διαφορές και μέσα από τα στόματα των πρώων μου και του θυμόσοφου παππού αναδεικνύω προβλήματα τα οποία ταλανίζουν τις σχέσεις και τους ανθρώπους».

Για το βιβλίο αυτό μίλησαν ο Βαγγέλης Αντωνουσάκης και η Άνα Καραθάκη η οποία ανέφερε ότι «ζω εδώ και 20 χρόνια στα Χανιά, αλλά κατάγομαι από τη Λέρο και το βιβλίο της συγγραφέως η οποία είναι φίλη μου έχει γραφτεί στην ιδιαίτερή μου πατρίδα.

Είναι ένα βιβλίο καταπληκτικό και πρέπει να το διαβάσουν όλοι και κυρίως τα νέα παιδιά. Έχει κοινωνικά θέματα που αφορούν το ρατσισμό την οικογενειακή βία και πάρα πολλά άλλα. Μας δίνει διάθεση και όρεξη για να παλέψουμε τη ζωή».

Γιάννης Η. Κάκωνος

ΣΤΗΝ ΟΔΟ ΠΟΤΙΕ

Κλειστά καταστήματα

“ζωντανεύουν” με όχημα την Τέχνη

■ Μια πρωτότυπη έκθεση της Ομάδας Φωτογραφίας του Πολυτεχνείου Κρήτης “Φωτοσκίαση”

Τη δική της απάντηση απέναντι στη γνώριμη τα χρόνια της οικονομικής κρίσης στην Ελλάδα εικόνα των κλειστών εμπορικών καταστημάτων θέλησε να δώσει η φωτογραφική ομάδα του Πολυτεχνείου Κρήτης “Φωτοσκίαση”. Επιστρατεύοντας τη δύναμη της φωτογραφίας κατάφερε να ανατρέψει τη θλίψη που προκαλούν τα “λουκέτα” στα καταστήματα, μετατρέποντας δύο κλειστά μαγαζιά, επί της οδού Ποτιέ 24 και 39-41, σε χώρους Τέχνης.

Θεατής της ιδιότυπης αυτής έκθεσης φωτογραφίας με τον τίτλο “OPEN - ζωντανεύοντας τα κλειστά μαγαζιά των Χανίων” πραγματικά ξαφνιάζεται ευχάριστα.

Το σκηνικό των άδειων καταστημάτων, που φέρουν ακόμα πάνω τους σημάδια του εμπορικού τους βίου, έχει γεμίσει από έργα των μελών της “Φωτοσκίασης” που φωτίζουν με ένα ζωντανό τρόπο τους άδειους χώρους, ενώ κάθε επιφάνεια και γωνία των κτηρίων επιφυλάσσει εκπλήξεις στους θεατές.

«Αποφασίσαμε να μπούμε σε αυτά τα μαγαζιά με τη λογική ότι αυτό που γίνεται με την κρίση δεν πάει άλλο και με την πεποίθηση ότι η Τέχνη κάτι μπορεί να αλλάξει», σημείωσε μιλώντας στις “διαδρομές” ο επιμελητής της έκθεσης Κωνσταντίνος Φίσερ, ενώ υπογράμμισε ότι στην υλοποίηση της έκθεσης έπαιξε καθοριστικό ρόλο η δωρεάν παραχώρηση των ιδιοκτητών των δύο καταστημάτων αλλά και η στήριξη όλων των μαγαζιών της γειτονιάς. Παράλληλα, τόνισε

ότι η έκθεση επιχειρεί να στείλει ένα μήνυμα και για τα χρόνια που προηγήθηκαν της κρίσης: «Θυμάμαι τότε έκανα μια έκθεση με 16 εκτυπώσεις 1x1 μέτρο επικολλημένες σε αλουμίνιο! Μιλάμε για απίστευτα ποσά! Νομίζω ότι αυτό δεν λείπει. Η έκθεση που πραγματοποιούμε τώρα έχει πολύ φτηνές εκτυπώσεις και γιατί δεν έχει κανείς τα χρήματα για κάτι άλλο, αλλά και γιατί δεν υπάρχει πραγματικά ανάγκη για κάτι άλλο. Αυτό που παίζει ρόλο είναι η οπτική γωνία και η ιδέα που είχε ο καλλιτέχνης κι όχι πόσο ωραία εκτυπώνει τη φωτογραφία».

Ρωτήσαμε τον κ. Φίσερ πόσο διαφορετικά λειτουργεί η επιλογή να πραγματοποιηθεί η έκθεση σε ένα μη συμβατικό χώρο τέχνης όπως οι γκαλερί: «Οι εκθέσεις σε γκαλερί λειτουργούν πολύ διαφορετικά καθώς προσεγγίζουν συνήθως ένα συγκεκριμένο κοινό, μια αστική τάξη που ξέρει τους χώρους, συνήθως προσκαλείται ή ενημερώνεται από την εφημερίδα κ.λπ. Αντίθετα οι

φοιτητές μας και τα άλλα μέλη της ομάδας δεν επιθυμούσαν κάτι τέτοιο κι έτσι εδώ μάς δίνεται η ευκαιρία να προσεγγίσουμε έναν κόσμο που δεν έχει πάει ποτέ σε καμία έκθεση. Προσωπικά ευελπιστώ να μπορέσουμε μέσα από αυτή τη δράση να πλησιάσουμε νέα παιδιά που θα περάσουν θα δουν τις φωτογραφίες και ίσως να σκεφτούν ότι με το κινητό τους μπορούν κι αυτοί να κάνουν κάτι τέτοιο».

Κι αν η ιδιαιτερότητα του χώρου έκρυβε ίσως κάποιες δυσκολίες στην οργάνωση της έκθεσης, το γεγονός ότι συμμετέχουν σε αυτήν 37 καλλιτέχνες αποτέλεσε μια ακόμα σημαντική πρόκληση όπως επεσήμανε ο κ. Φίσερ: «Είναι πολύ ετερόκλητο το υλικό αλλά νομίζω ότι σε πολλές περιπτώσεις καταφέραμε να παντρέψουμε πράγματα που ίσως με μια πρώτη ματιά δεν ταιριάζουν αλλά όμως τελικά έχουν κάτι κοινό. Μην ξεχνάμε ότι είναι μια έκθεση με 37 καλλιτέχνες που σημαίνει 37 διαφορετικές ματιές. Εγώ πάντως ως επιμε-

Κλειστά μαγαζιά επί της οδού Ποτιέ “ζωντανεύουν” ξανά καθώς μετατράπηκαν σε χώρους τέχνης για να φιλοξενήσουν την έκθεση φωτογραφίας της φωτογραφικής ομάδας του Πολυτεχνείου “Φωτοσκίαση”.

Τα σημάδια από την εμπορική δραστηριότητα που υπήρχε μέσα στα καταστήματα παραμένουν εμφανή πλαισιώνοντας τα έργα φωτογραφίας.

λητής βρήκα το υλικό έτοιμο, απέκλεισα πολύ λίγες φωτο-

γραφίες και νομίζω ότι καταφέραμε κάτι ωραίο, κάτι πα-

ράξενο, κάτι που δεν έχει ξαναδεί ο θεατής όπως άλλωστε ήταν και η αρχική πρόθεσή μας».

Η έκθεση που εγκαινιάστηκε χθες θα παραμείνει ανοιχτή έως τη Δευτέρα 16 Ιουνίου και από ώρες 11π.μ. - 1:30π.μ. και 6π.μ. - 9π.μ. στην Ποτιέ 24 και Ποτιέ 39 - 41.

Παράλληλα, θα πραγματοποιηθούν διάφορες δράσεις επί της Ποτιέ και θα προβάλονται ψηφιακά βίντεο μικρής διάρκειας με ομαδικές φωτογραφικές εργασίες των μελών, καθ' όλη τη διάρκεια της έκθεσης. Η είσοδος είναι ελεύθερη για το κοινό.

ΣΤΟ “ΕΛΑΙΟΥΡΓΕΙΟΝ”

Έκθεση σύγχρονης τέχνης “Κρίκος III”

Το Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης “Ελαιουργείον” σε συνεργασία με την Περιφέρεια Κρήτης, την Περιφερειακή Ενότητα Χανίων και τον Δήμο Πλατανιά παρουσιάζει την έκθεση σύγχρονης τέχνης “Κρίκος III” στο “Ελαιουργείον - Εργοστάσιο Τέχνης” του Δρομονέρου. Στην έκθεση περισσότεροι από 50 εικαστικοί καλλιτέχνες από την Ελλάδα και το εξωτερικό, παρουσιάζουν έργα Ζωγραφικής, Γλυπτικής, Χαρακτικής, Κεραμικής και Φωτογραφίας ορμώμενοι από τον διάλογο της ιδιαίτερης σχέσης του Έργου Τέχνης και του Καλλιτέχνη απέναντι στο Μουσείο και στην Πινακοθήκη που είναι οι φορείς μελέτης, προβολής, ανάδειξης και προστασίας του Δημιουργήματος του Καλλιτέχνη.

Η έκθεση θα διαρκέσει μέχρι τις 2/11/2014 και θα είναι ανοιχτή κάθε Κυριακή από 11 το πρωί έως 9 το βράδυ με ελεύθερη είσοδο.

Εικαστική Επιμέλεια: Ιωάννης Ν. Αρχοντάκης. Κείμενα: Πέγκυ Κουνενάκη.

ΣΤΟ Κ.Α.Μ.

Έκθεση φωτογραφίας

Έκθεση φωτογραφίας των φωτογράφων Δημήτρη Μάρκογλου, Μανόλη Τσαντάκη και Γιώργου Μπαλαδάκη εγκαινιάζεται σήμερα Σάββατο στις 8:30π.μ. στο Κέντρο Αρχιτεκτονικής Μεσογείου, Μεγάλο Αρσενάλι.

Η έκθεση θα διαρκέσει έως τις 20 Ιουνίου και συνδιοργανώνεται από την Περιφέρεια Κρήτης - Περιφερειακή Ενότητα Χανίων, από τον Δήμο Χανίων και την Κ.Ε.Π.Π.Ε.ΔΗ.Χ. - Κ.Α.Μ..

Ώρες επίσκεψης: 10π.μ. - 1μ.μ. και 7μ.μ. - 10μ.μ..

ΑΠΟ ΤΗ “ΧΡΥΣΟΠΗΓΗ”

Έκθεση χειροποίητων κατασκευών

Έκθεση χειροποίητων κατασκευών από τα μέλη του Συλλόγου Παραδοσιακής και Λαϊκής Τέχνης “Χρυσοπηγή” πραγματοποιείται στην Πύλη Σαμπιονάρα.

Η έκθεση θα διαρκέσει έως τις 26 Ιουνίου και τις Κυριακές 15 και 22 Ιουνίου στον χώρο της έκθεσης θα γίνει παρασκευή παραδοσιακού σαπουνιού και διάθεση στους παρευρισκόμενους. Μέρος των εσόδων θα διατεθεί για φιλανθρωπικούς σκοπούς.

Ώρες λειτουργίας: 7μ.μ. - 12μ.μ. Είσοδος ελεύθερη.

σερφ@ρίσματα

Της ΜΑΡΙΑΣ ΜΥΣΤΑΚΙΔΟΥ

Κατάσκοποι στο μουσείο

www.spymuseum.org

Τι θα λέγατε για μια (διαδικτυακή) επίσκεψη σε ένα μουσείο αλλιώτικο από τα άλλα; Το Μουσείο Κατασκόπων ξεκίνησε να λειτουργεί το 2002 στην Ουάσιγκτον των ΗΠΑ και είναι αφιερωμένο στην κατασκοπεία και τους κατασκόπους. Παρότι οξύμωρο, το Μουσείο είναι δημόσιο και σε αυτό θα δείτε διάφορα γκατζετάκια που θα λάτρευε ακόμα και ο Τζέιμς Μποντ! Αρκετά μάλιστα από τα εκθέματα "εκτίθενται" για πρώτη φορά στο κοινό. Επίσης υπάρχουν λεπτομέρειες για τη δράση γνωστών -πια- διεθνών κατασκόπων, διάσημες υποθέσεις και πολλά πολλά ακόμα. Δείτε το!

Πειραματιστείτε!

www.sciencebob.com/experiments/index.php

Αγαπά την επιστήμη και ακόμα περισσότερο αγαπά τα πειράματα. Αυτό το site θα γίνει η χαρά όσων τρελαίνονται για φυσικοχημείες και για εκείνους που θέλουν να μάθουν και τα παιδιά τους, τα αποτελέσματα γνωστών Νόμων. Εδώ λοιπόν θα βρείτε πώς να δημιουργήσετε στατικό ηλεκτρισμό με περισσότερους από έναν τρόπους, πώς να... πειραματίζεστε με ένα μπουκάλι κέτσαπ, πώς να φτιάχνετε τον καταδικό σας κυκλώνα, πώς να κάνετε μια κούπα να ακούγεται σαν... κόκορας και πολλά πολλά ακόμα!

Συρρικνώστε τα

http://tiny.cc

Θέλετε να "μαζέψετε" url που μοιάζουν με... σιδηρόδρομους για να τα κρατήσετε και να τα χρησιμοποιείτε όποτε τα χρειάζεστε; Το μόνο που χρειάζεται να κάνετε είναι κλικ σε αυτό το site. Μετά, copy και paste το url που είναι τεράστιο και θέλετε να μικρύνει, και κλικ στο κουτάκι tiny. Εύκολα, γρήγορα και απλά. Τώρα δεν είναι ανάγκη να αποθηκεύετε γραμμές ολόκληρες url, αφού μπορείτε να έχετε τα μικρότερα δυνατά. Βάλτε το στα αγαπημένα σας.

Serfarismata.blogspot.com

ΣΤΙΣ ΠΑΙΔΙΚΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ ΤΟΥ Δ. ΧΑΝΙΩΝ

Καλοκαιρινή εκστρατεία ανάγνωσης και δημιουργικότητας

Αξιόλογες εκδηλώσεις και δράσεις περιλαμβάνει για 3η συνεχή χρονιά η Καλοκαιρινή Εκστρατεία Ανάγνωσης και Δημιουργικότητας που ξεκινά τη Δευτέρα 16 Ιουνίου, όπως τόνισαν σε χθεσινή συνέντευξη Τύπου στο Δημαρχείο Χανίων, ο αρμόδιος αντιδήμαρχος, Δημήτρης Λειψάκης και η προϊσταμένη των Δημοτικών Βιβλιοθηκών του Δήμου Χανίων, Βιβή Χουδαλάκη.

Ειδικότερα, για τρεις (3) περίπου μήνες, από τη Δευτέρα 16 Ιουνίου έως και τις 8 Σεπτεμβρίου θα πραγματοποιούνται δράσεις στον χώρο των Παιδικών - Εφηβικών Βιβλιοθηκών του Δημοτικού Κήπου, της Δημοτικής Ενότητας Σούδας και της Δημοτικής Βιβλιοθήκης Σταλού, με τη συμμετοχή των παιδιών να γίνεται με προεγγραφή.

«Η φετινή καλοκαιρινή εκστρατεία με τίτλο "ό,τι σκέφτεσαι σκέψου τ' αντίθετο - Οι αντίθετοι κόσμοι συναντιούνται στις βιβλιοθήκες!" περιλαμβάνει ποικίλες δραστηριότητες με την πολύ σημαντική συμβολή και φέτος των εθελοντών, τους οποίους θα ήθελα να ευχαριστήσω ιδιαίτερα», ανέφερε ο κ. Λειψάκης και κάλεσε τα παιδιά να συμμετάσχουν στις εν λόγω

δράσεις, που συνδυάζουν τη μάθηση με το παιχνίδι και τη χαρά.

Με τη συμμετοχή 140 βιβλιοθηκών σε 98 πόλεις της Ελλάδας στην καλοκαιρινή εκστρατεία, οι βιβλιοθήκες θα ανανεώσουν τις συλλογές τους με τα καινούργια βιβλία, με εργαστηριακά είδη φυσικής και μουσικά όργανα, που τους προσφέρει το Future Library, θα δημιουργήσουν κίνηση, θα δώσουν πνοή στις υπάρχουσες συλλογές τους, προβάλλοντας κάθε φορά διαφορετικούς τίτλους, αλλά και θα μυηθούν σε ένα πρότυπο λειτουργίας, που θα αξιοποιήσουν όλη την υπόλοιπη χρονιά.

Η κα Βιβή Χουδαλάκη, ανέφερε ότι «στα Χανιά θα πραγματοποιηθούν 52 εκδηλώσεις, όπου 40 εθελον-

τές θα καλωσορίσουν τα παιδιά και τους νέους στο γεμάτο αντιθέσεις κόσμο των βιβλιοθηκών! Εναν κόσμο πλημμυρισμένο απ' ιστορίες, ανθρώπους, φύση, μουσική, επιστήμες, τέχνες, χάρτες, μαγειρική, χρώματα, έναν κόσμο γεμάτο συναισθήματα. Τον κόσμο μας».

Καλούνται, λοιπόν, οι μικροί φίλοι να δηλώσουν εγκαίρως συμμετοχή, καθώς θα τηρηθεί

σειρά προτεραιότητας. Για περισσότερες πληροφορίες οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να επικοινωνούν με την Παιδική - Εφηβική Βιβλιοθήκη του Δημοτικού Κήπου, στο τηλέφωνο: 2821341774, την Παιδική - Εφηβική Βιβλιοθήκη της Δημοτικής Ενότητας Σούδας, στο τηλ. 2821341221 και τη Δημοτική Βιβλιοθήκη Σταλού στα τηλ.: 2821060926, 6974647556.

ΣΤΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΑΣ

Συνάντηση πολιτισμού και γραμμάτων

■ Με την παρουσίαση δύο βιβλίων και μίας θεατρικής παράστασης

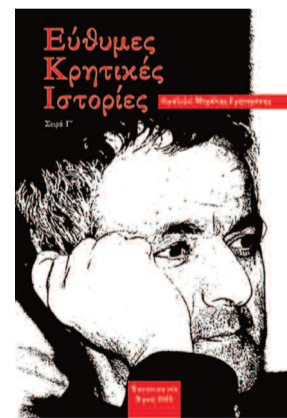
Την πρώτη συνάντηση πολιτισμού και γραμμάτων στο Μουσείο Τυπογραφίας διοργανώνει η εφημερίδα "Χανιώτικα νέα" την Κυριακή 22 Ιουνίου στις 7:30 μ.μ. στο αμφιθέατρο του Μουσείου Τυπογραφίας, στο Βιοτεχνικό Πάρκο Χανίων με την παρουσίαση δύο νέων βιβλίων και μίας θεατρικής παράστασης.

Το πρόγραμμα της εκδήλωσης περιλαμβάνει την παρουσίαση του δίτομου βιβλίου "Η εφημεριδογραφία στην Κρήτη 1831 - 1913" του Ξενοφώντα Παγκαλιά. Για το βιβλίο θα μιλήσουν ο Αντώνης Σκαμνάκης, επίκουρος καθηγητής του τμήματος Δημοσιογραφίας και Μέσων Μαζικής Επικοινωνίας του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου και ο συγγραφέας.

Θα ακολουθήσει σύντομη παρουσίαση του ακυκλοφόρητου βιβλίου του Μιχάλη Γρηγοράκη "Εύθυμες Κρητικές Ιστορίες 4ος τόμος" από τον Βαγγέλη Κακατσάκη, δάσκαλο - λογοτέχνη.

Η ΠΑΡΑΣΤΑΣΗ

Στη συνέχεια, θεατρική παράσταση εμπνευσμένη από τη ζωή και το έργο του Μιχάλη Γρηγοράκη με τίτλο "Μιχάλης Γρηγοράκης: Ένας απών... παρών" θα παρουσιάσει η Ερασιτεχνική - Πειραματική Σκηνή του Δημοτικού Περιφερειακού Θεάτρου Κρήτης.

Όπως αναφέρεται σε σχετική ανακοίνωση του Δ.Η.Π.Ε.Θ.Ε.Κ. «οι μαθητές της Ερασιτεχνικής Πειραματικής Σκηνής του Δ.Η.Π.Ε.Θ.Ε.Κ., ύστερα από παρότρυνση του κ. Αεράκη, συναντήθηκαν με τη δουλειά και το πνεύμα του Μιχάλη Γρηγοράκη. Ξεκίνησαν να μελετούν τη δουλειά του και γνώρισαν έναν ολόκληρο κόσμο... τον δικό του κόσμο... που βασιλεύει η Δημοκρατία και το αίσθημα της Δικαιοσύνης, που αγαπημένοι του φίλοι και συνάδελφοι γράφουν με τόση συγκίνηση για κείνον, που η ματιά του στη ζωή σε κάνει να θες να ρουφήξεις κάθε λεπτό της. Αυτό ήταν... οι πρόβες ξεκίνησαν. Η παράσταση με τίτλο "Μιχάλης Γρηγοράκης: Ένας απών...

παρών" δημιουργήθηκε και είναι έτοιμη να παρουσιαστεί στις 22 Ιουνίου στο Μουσείο Τυπογραφίας».

Σενάριο - σκηνοθεσία: Σκορδαρά Στέλλα. Τεχνική υποστήριξη: Καμπουράκης Μαρίνα.

Επιμέλεια κειμένου: Δημητριάδη Γωγώ. Παίζουν με αλφαβητική σειρά: Βασιλειάδη Ανδριάντα, Παννακού Φίλια, Γιανναράκης Μάρκος, Καϊντιμρόγλου Αγγελική, Λακιωτάκης Πολύμνια, Λιουσιδάκη Μυρσίνη, Λυκογιάννης Δημήτρης, Οικονομάκη Γρηγορία, Παγιαλάκης Στέλιος, Παπαρφατάκη Ελένη, Πρωτοπαπαδάκη Ελένη, Τσιχλάκης Νίκος, Χαριτάκης Κίμων.

Η βραδιά θα κλείσει με μικρή δεξίωση.

ΣΤΗ ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ

Παρουσίαση βιβλίου και εικαστικές δράσεις

Δράσεις για την παρουσίαση του βιβλίου της Αργυρώς Ντουσάκη "οι καραμέλες του Ουρανού" και έκθεση έργων της Αυγής Αμπελικάκη, εικονογράφου του παραμυθιού, διοργανώνει η Δημοτική Πινακοθήκη από τις 16 έως τις 23 Ιουνίου.

Τη Δευτέρα 16 Ιουνίου στις 8:30 μ.μ. θα γίνει αφήγηση από την Ελισάβετ Βερούλη.

Την Τετάρτη 18 Ιουνίου στις 8 μ.μ. θα γίνει δραματοποίηση αποσπασμάτων του παραμυθιού με τη βοήθεια των παιδιών και του κοινού, από τη Χριστίνα Δουλαβέρη και την Ελισάβετ Βερούλη. Μέρος των εσόδων από την πώληση του βιβλίου θα

διατεθούν στην ΕΛΕΠΑΠ.

Την επόμενη Δευτέρα 23 Ιουνίου στις 8 μ.μ. παιδικά τραγούδια και μουσικοκινητικά παιχνίδια βασισμένα στα μηνύματα του παραμυθιού θα παρουσιάσουν η Ελισάβετ Βερούλη και η συγγραφέας.

Όλες τις εκδηλώσεις συνοδεύει με μουσική ο Γιάννης Μανουσάκας.

Οι παραπάνω δράσεις πραγματοποιούνται στο πλαίσιο των παράλληλων εκδηλώσεων της έκθεσης "Ανθρωπομετρίες" του Δημήτρη Ανδρεαδάκη, της οποίας η διάρκεια έχει παραταθεί έως και τη Δευτέρα 30 Ιουνίου.

ποιούνται στο πλαίσιο των παράλληλων εκδηλώσεων της έκθεσης "Ανθρωπομετρίες" του Δημήτρη Ανδρεαδάκη, της οποίας η διάρκεια έχει παραταθεί έως και τη Δευτέρα 30 Ιουνίου.

ΣΤΗ "ΛΙΛΙΠΟΥΠΟΛΗ"

Συνάντηση με τον συγγραφέα Χρήστο Δημόπουλο

Τον αγαπημένο συγγραφέα παιδικών βιβλίων και παρουσιαστή Χρήστο Δημόπουλο θα έχουν την ευκαιρία να γνωρίσουν οι μικροί του φίλοι την Πέμπτη 19 Ιουνίου στις 7:30 μ.μ. στον χώρο του καταστήματος παιχνιδιών και βιβλίων "Λιλιπούπολη". Η συνάντηση πραγματοποιείται με αφορμή τα βιβλία "Η γοργόνα Ελισσώ" και "Κατασκευές από το Ουράνιο Τόξο".

Την εκδήλωση διοργανώνουν οι εκδόσεις "Ψυχογιός" και η "Λιλιπούπολη".

ΣΤΟ ΧΑΖΙΡΕΙΟ ΠΟΛ. ΚΕΝΤΡΟ

Παράσταση για παιδιά

Την παιδική θεατρική παράσταση "Τα φιλαράκια" παρουσιάζει η ομάδα "Το Πενταγραμμάκι" αύριο Κυριακή στις 6:30 μ.μ. στο Χαζίρειο Πολιτιστικό Κέντρο Αγ. Μαρίνας. Είσοδος ελεύθερη.

Αφορμή
ΓΙΑΝΝΗΣ ΚΑΛΟΓΕΡΟΠΟΥΛΟΣ
yannis.kalo@gmail.com • no14me.blogspot.gr/

Στο Φάρο

» Virginia Woolf

(Μετάφραση Αρης Μπερλής, Εκδόσεις Υψίλον)

«Ναι, βέβαια, αν έχει καλή μέρα αύριο», είπε η κα Ράμζυ. «Αλλά θα πρέπει να σηκωθείς με τα κοκόρια» πρόσθεσε.

Η μητρική υπόσχεση, συνοδευόμενη από την προϋπόθεση της καλοκαιρίας ως δικλείδα ασφαλείας, αλλά και την απαραίτητη απόδοση ευθύνης, αποτελεί την εναρκτηρία φράση, τόσο ευδιάκριτα γουλιφική στα μάτια μου, ικανή να ανοίξει την πόρτα για την παραθαλάσσια κατοικία των Ράμζυ. Ο αφηγητής, που δεν είναι παντογνώστης ή τουλάχιστον, για τους δικούς του λόγους, επιλέγει αυτόν τον ρόλο, αναπαράγει ένα πλήθος φωνών, εσωτερικών στην πλειοψηφία τους, καθώς ελάχιστοι είναι οι διάλογοι, αποτελώντας τον αφανή ήρωα, καθώς εκείνον βραβαίνει η ευθύνη της περιστροφής του φωτός και η επίτευξη της αβίαστης συνειδησιακής ροής.

Έχει τέτοια δυναμική η γραφή της Γουλφ, που ανασύρει απ' τη λήθη, όχι μόνο την αίσθηση, μα και λεπτομέρειες απ' τα υπόλοιπα έργα της, μέρος αξιομνημό-

νευτο της εμπειρίας· τελικά ίσως τίποτα να μην πηγαίνει χαμένο. Εμπειρία καθηλωτική, κείμενο που απαιτεί και συγκρατεί την απόλυτη προσοχή του αναγνώστη, αποκόπτοντάς τον από τις εξωτερικές συνθήκες που ποτέ δεν είναι ιδανικές, μην παύοντας όμως στιγμή να του υπενθυμίζει πως μια ανάγνωση δεν είναι αρκετή.

Είναι τεράστια η ευγνωμοσύνη για τον μεταφραστή, Αρη Μπερλή, που σεβάστηκε το κείμενο, επέμεινε στην κάθε λέξη και πρόσθεσε ένα μυθιστόρημα όπως αυτό στον κατάλογο της μεταφρασμένης λογοτεχνίας. Και το επίμετρο, πλήρες και εύστοχο, δικό του επίσης. Τίποτα δεν είναι αυτονόητο.

Και αν δεν μπορείς ούτε να σκεφτείς ούτε να νιώσεις, σκέφτηκε, τότε πού βρισκόσαι;

Αναλογίζομαι όλα εκείνα τα μυρμήγκια της γραφής, που σπυρί το σπυρί, παρά τις εξωτερικές δυσκολίες -σχόλια δηκτικά, ειρωνεία, χλευασμός, έλλειψη απο-

δοχής· επέμειναν με προσήλωσι να ακούν την εσωτερική εκείνη φωνή, διαφυλάσσοντας τελικώς - έστω και εν αγνοία τους- τη συγγραφή από το μεγαλύτερο ίσως εχθρό της, τη στασιμότητα. Τέτοια δημιουργό θεωρώ τη Βιρτζίνια Γουλφ.

Οδηγημένος σε εκείνη ξανά, χρόνια μετά την τελευταία φορά, έχοντας πισωπατήσει γεμάτος θαυμασμό τη γραμμή της εξέλιξης -πρώτα με την Κράους, ύστερα με τη Γούντερον- ένιωσα επίκαιρη μια σκέψη παλιότερη, σχεδόν παιδική, που περισσότερο αποτελεί μια μεταφυσική αποκατάσταση για όλους εκείνους τους δημιουργούς, παραγνωρισμένους τότε, μα τόσο σημαντικούς τελικώς, παρά κάτι άλλο. Φαντάζομαι, λοιπόν, τη Γουλφ να διαβάσει για παράδειγμα Γούντερον. Πώς θα ένιωθε άραγε;

Βιβλία

"Ο τελευταίος του Κάισλινγκεν"

Στα στρατόπεδα εργασίας των Ναζί

Μαρία Σαμπατακάκη

Εκδότης: Τόπος

Τον Αύγουστο του 1944, δύο περίπου μήνες πριν από την απελευθέρωση, οι κατοχικές δυνάμεις πραγματοποίησαν ένα από τα τελευταία τους μπλόκα στην Αθήνα. Ο Πάυλος Μώτος συνελήφθη μαζί με εκατοντάδες άλλους και στάλθηκε ως εργάτης - όμηρος σε στρατόπεδο εργασίας, στο Κάισλινγκεν της Βάδης - Βυρτεμβέργης. Εναν χρόνο

μετά και αφού είχε απελευθερωθεί, κατέγραψε την εμπειρία του σε ημερολόγιο, που παρέμεινε ανέκδοτο για σχεδόν επτά δεκαετίες έως ότου παραδόθηκε από τον γιο του στην ερευνήτρια

Ιστορίας Μαρία Σαμπατακάκη. Η μαρτυρία του έρχεται επίκαιρα να μας υπενθυμίσει μία πλευρά του εθνικοσοσιαλισμού που περνά σχεδόν απαρατήρητη και ουσιαστικά μας δίνει την αρχαϊκή εικόνα του εκφασισμού της εργασίας, ένα ζήτημα που αφορά τους πάντες σήμερα. Μέσα απ' αυτά τα στρατόπεδα εργασίας διαμορφώθηκαν οι μεγάλες γερμανικές εταιρείες (Κρουπ, Ζίμενς, AEG κ.λπ.), ενώ ευθεία συνέχεια της εθνικοσοσιαλιστικής αντίληψης περί εργασίας αποτελούν οι "γκάσταρμπαϊτερ" της δεκαετίας του '50.

Σε σωστή ώρα νυχτώνει

Σοφία Δημοπούλου

Εκδότης: Μεταίχμιο

Η οικογένεια του σταφιδέμπορου Καρράμνου υποδέχεται με χαρά τον νέο, υιοθετημένο μέλος της. Η όμορφη Χρυσάνθη Καραμάνου και η παράμανα φροντίζουν το μωρό με λατρεία. Οι καλές εποχές όμως τελιώνουν· το εμπόριο της σταφίδας παρακμάζει· οι ταραχές δεν έχουν τέλος· ο θάνατος της Χρυσάνθης βυθίζει τους αγαπημένους της στο πένθος...

Σ' ένα χωριό έξω απ' την Πάτρα, η Μυγδαλιά και η οικογένειά της πασχίζουν να επιβιώσουν, καθώς η σταφίδα στην οποία στηρίζονται μένει στα αζήτητα. Θα δανειστούν από έναν τοκογλύφο, μα δεν θα μπορέσουν να ξεπληρώσουν το δάνειο, κι η ζωή τους θα αλλάξει ριζικά. Ενώ η αδελφή της Μυγδαλιάς, αποκομμένη από την οικογένεια, θα παντρευτεί έναν άνθρωπο σκοτεινό κι αμφιλεγόμενο, και θα μπει σε έναν άλλο κόσμο, με τον οποίο η τελευταία έχει ήδη συγκρουστεί. Οι δύο οικογένειες, στον ανελέητο χορό της μοίρας, άλλοτε συγκλίνουν κι άλλοτε αποκλίνουν.

3-λεπτα Στήβεν Χώκινγκ

Paul Parsons, Gail Dixon

Εκδότης: Κλειδάριθμος

Γνωρίστε τη ζωή και το έργο του μέσα από 60 τρίλεπτα κείμενα. Ο Στήβεν Χώκινγκ είναι ο πιο λαμπρός θεωρητικός φυσικός που έχει

εμφανιστεί από την εποχή του Αϊνστάιν. Είναι ίσως η μεγαλύτερη επιστημονική ευφυΐα εν ζωή, αλλά και ένας εξαιρετικά επιτυχημένος συγγραφέας που έχει καταφέρει να εξηγήσει στο

ευρύ κοινό ακόμα και τα πιο δυσνόητα επιστημονικά θέματα. Επιπλέον, είναι ένας ενθουσιώδης αγωνιστής για κοινωνικά και πολιτικά θέματα, μεταξύ των οποίων και τα δικαιώματα των ατόμων με ειδικές ανάγκες.

Το βιβλίο αυτό σας δίνει την ευκαιρία να γνωρίσετε με εύκολο και κατανοητό τρόπο τα πάντα για τον Στήβεν Χώκινγκ. Χάρη στην εξαιρετική δομή των κεφαλαίων, η ζωή και το έργο του διακεκριμένου επιστήμονα παρουσιάζονται σε μικρές αυτοτελείς ενότητες που διαβάονται μέσα σε τρία λεπτά.

Σαν τα φύλλα του καπνού

Λία Ζώτου - Θοδωρής Καραγεωργίου

Εκδότης: Ψυχογιός

Ιούνιος, 2001. Ο Νίκολας ταξιδεύει απ' την Αμερική με προορισμό την Καβάλα, έχοντας σκοπό να ανακαλύψει το άγνωστο παρελθόν του παππού του και ταυτόχρονα το δικό του μέλλον. Τα

μοναδικά στοιχεία που έχει στα χέρια του είναι το όνομα μίας γυναίκας, το χωριό στο οποίο μένει και ένα κλειστό ξύλινο κουτί, που πρέπει να της παραδώσει. Το κουτί θα ανοίξει

και η "Μέκκα του καπνού" θα φανερωθεί τα μυστικά της... Καβάλα, 1928. Ανάμεσα στις καπναποθήκες και στους εμπόρους, στα καπνοχώραφα και στους παραγωγούς, γεννιέται μια παιδική φίλια που θα εξελιχθεί σε έναν θυελλώδη έρωτα. Αυτός, φτωχό προσφυγόπουλο από τη Σμύρνη εκείνη, κόρη πλούσιου καπνεμπόρου. Θα καταφέρει η αγάπη τους ξεπεράσει τα χτυπήματα της μοίρας και τις δυσκολίες; Θα καταφέρει να σταθεί μέχρι το τέλος; Από την Ελλάδα των μεγάλων κοινωνικών αντιθέσεων και την Αγγλία του μεσοπολέμου έως την Αμερική της καπνοβιομηχανίας και του εύκολου κέρδους, ξετυλίγεται με θαυμαστό τρόπο μια ιστορία αγάπης γεμάτη εικόνες, αρώματα και νοσταλγία.

ΓΙΩΡΓΟΣ
ΚΩΝΣΤΑΣΔΗΜΗΤΡΗΣ
ΜΑΡΙΔΑΚΗΣ

ΧΑΝΙΩΤΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΜΕ ΕΞΑΓΩΓΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Προϊόντα made in Χανιά!

Την τελευταία 20ετία οι εξαγωγές αποτελούν... είδηση για την Ελλάδα και την Κρήτη. Ελάχιστα είναι τα προϊόντα που φεύγουν εκτός συνόρων π.χ. ελαιόλαδο και η τοπική οικονομία βασίζεται κυρίως στον τουρισμό και στον τομέα των υπηρεσιών. Όμως οι έξυπνες και τολμηρές ιδέες πολλών επαγγελματιών δεν λείπουν. Ακόμα και την περίοδο της έντονης οικονομικής κρίσης σήμερα καταφέρνουν να παράγουν ποιοτικά προϊόντα και να τα διακινούν σε όλο τον κόσμο. Αναζητήσαμε και βρήκαμε Χανιώτες επαγγελματίες με εξαγωγική δραστηριότητα πέραν του συνηθισμένου (αγροτικά προϊόντα) και είχαμε την ευκαιρία να συνομιλήσουμε για τα προϊόντα, τις εξαγωγές, τη δυναμική τους, τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν.

Ο κ. Μ. Σβουράκης της MObiAK.

Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΜΟΒΙΑΚ

Ο πυροσβεστικός εξοπλισμός που κατέκτησε τον κόσμο

σιών ώστε να μπορούν οι επιχειρηματίες να δράσουν γρήγορα. Εσείς τι δυσκολίες αντιμετωπίζετε;

Το τετράπτυχο της εταιρείας που είναι: ποιότητα, ποικιλία, ανταγωνιστικές τιμές και άμεση παράδοση συνέβαλλε τα μέγιστα στην αλματώδη πρόοδο και η επιτυχημένη πορεία συνεχίζεται με την επέκταση των δραστηριοτήτων. Όσον αφορά τον πυροσβεστικό τομέα, η ΜΟΒΙΑΚ εμπορεύεται πάνω από 750 διαφορετικά προϊόντα, 90 από τα οποία αφορούν διαφορετικούς τύπους πυροσβεστήρων (ξηράς κόνεως, αφρού, νερού, wet chemical, CO₂ - φορητούς και τροχήλατους καθώς και συστήματα πυρόσβεσης), όλα πιστοποιημένα σύμφωνα με Ευρωπαϊκά Πρότυπα (EN3, CE, MED, EN1866, EN1964). Πρόσφατα στην γκάμα προϊόντων προστέθηκε νέα σειρά UL-ULC πυροσβεστήρων σύμφωνα με τα αμερικανικά πρότυπα. Σημαντικές κατακτήσεις γίνονται επίσης και στην απόκτηση επιπρόσθετων ιδιαίτερα απαιτητικών και απαραίτητων πιστοποιήσεων για διάφορα μοντέλα πυροσβεστήρων που είναι απαραίτητα για τη προώθηση των προϊόντων μας στο εξωτερικό, όπως η πιστοποίηση SRPS (Σερβία), η NF (Γαλλία), η NCP (Ολλανδία), η TSE (Τουρκία), η BENOR (Belgium), το CIVIL DEFENSE (Σαουδική Αραβία, Κατάρ, Κουβέιτ, Ηνωμένα Έθνη), η BSI (Αγγλία και Μέση Ανατολή), το LPCB (Μέση Ανατολή), η UL/FM (Η.Π.Α.), το Ministero dell' Interno (Ιταλία) κ.ά.. Αυτή η κίνηση κρίνεται μεγάλης σημασίας καθώς καθορίζει την πορεία της Εταιρείας στις συγκεκριμένες αγορές. Γραφειοκρατία βέβαια υπάρχει σε όλες τις χώρες αλλά με μεθοδικές κινήσεις ξεπερνούνται όλα τα προβλήματα και εμπόδια.

Μπορεί μια τοπική επιχείρηση να κατακτήσει τον κόσμο και μάλιστα όταν αυτή δραστηριοποιείται σε βιομηχανικά είδη κι όχι στον παραδοσιακό πρωτογενή τομέα ή τις υπηρεσίες; Η περίπτωση της χανιώτικης εταιρείας ΜΟΒΙΑΚ που δραστηριοποιείται στον πυροσβεστικό εξοπλισμό και τα βιομηχανικά και ιατρικά αέρια, αποδεικνύει ότι αναμφίβολα μπορεί. Αρκεί να υπάρχει όραμα, εξωστρεφής προσανατολισμός και καλό "διάβασμα" των αναγκών της αγοράς. Κάπως έτσι ο ιδρυτής της εταιρείας Μανώλης Σβουράκης και ο γιος του -επίσης Μανώλης- που "κυνήγησε" ιδιαίτερα το άνοιγμα της εταιρείας στο εξωτερικό, κατάφεραν μέσα στα τελευταία 14 χρόνια να εξαγάγουν τα προϊόντα τους σε περισσότερες από 40 χώρες ξεπερνώντας τους σκοπέλους της γραφειοκρατίας και της ελληνικής εσωστρέφειας όπως εξήγησε στις "διαδρομές" ο κ. Απόστολος Διαμαντόπουλος από το Τμήμα Εξαγωγών της εταιρείας.

Πότε ξεκίνησε η ΜΟΒΙΑΚ την εξαγωγική της δράση και ποιες είναι οι κυριότερες ξένες αγορές που εξαγεί πυροσβεστικά συστήματα;

Η ΜΟΒΙΑΚ ξεκίνησε την εξαγωγική δραστηριότητα το 2000. Αποκτώντας τη δυνα-

τότητα ενεργούς συμμετοχής σε ζωτικής σημασίας τομείς παραγωγής, η ΜΟΒΙΑΚ κατάφερε όχι μόνο να έχει ενεργό δίκτυο συνεργατών στην Ελλάδα το οποίο -μόνο στον τομέα των Πυροσβεστικών- υπερβαίνει τους 500 χονδρέμπορους, αλλά επίσης και να εξαγεί σε παγκόσμια κλίμακα με ένα διεθνές δίκτυο πωλήσεων σε πάνω από 40 χώρες, όπως Αλβανία, Βουλγαρία, Σερβία, F.Y.R.O.M., Κύπρος, Γεωργία, Γαλλία, Ιταλία, Μάλτα, Σουδάν, Τουρκία, Αίγυπτος, Ρουμανία, Βέλγιο, Κόσοβο, Φινλανδία, Λετονία, Λιθουανία, Η.Π.Α. και Χώρες Μέσης Ανατολής.

Τι σας ώθησε να στραφείτε έξω; Κάποιο κενό που υπήρχε στην αγορά;

Κι ακόμα η οικονομική κρίση των τελευταίων χρόνων πώς επηρέασε την εξαγω-

γική σας δραστηριότητα;

Η κρίση στην Ελλάδα έφερε, μεταξύ άλλων, επέκταση στο εξωτερικό και αύξηση εξαγωγών καθώς η ΜΟΒΙΑΚ έπρεπε να δραστηριοποιηθεί πιο έντονα εκτός συνόρων για να αναπτυχθεί. Και το γεγονός ότι η ΜΟΒΙΑΚ δεν έμεινε στα σύνορα της χώρας αλλά επεκτάθηκε με επιτυχία και στο εξωτερικό ήταν γιατί για τη ΜΟΒΙΑΚ η εξωστρέφεια θεωρείται μονόδρομος για την ανάπτυξη.

Ποιες είναι οι κυριότερες δυσκολίες για μια τοπική επιχείρηση που θέλει να ανοιχτεί σε ξένες αγορές; Για παράδειγμα άλλοι Χανιώτες επιχειρηματίες αναφέρονται στη μεγάλη γραφειοκρατία που υπάρχει ή την έλλειψη αποτελεσματικότητας και ταχύτητας διεκπεραίωσης των κρατικών υπηρε-

OLIVEALOA

Καλλυντικά για όλους

Δέκα χρόνια ζωής, συμπληρώνει η Olivealoea η Χανιώτικη εταιρεία που παράγει και διακινεί στην Ελλάδα αλλά και στο εξωτερικό καλλυντικά και είδη ομορφιάς. Οι κα Μ. Βλαχάκη και κ. Ο. Παπαδογιωργάκης μας μιλούν για την προσπάθεια της εταιρείας να μπει και να καθιερωθεί σε ένα ιδιαίτερα δύσκολο και απαιτητικό χώρο.

• Ποια είναι τα προϊόντα που παράγετε;
Ό,τι έχει σχέση με την περιποίηση προσώπου, σώματος, μαλλιών και σαπούνια. Στις εξαγωγές έχουμε μπει τα τελευταία 4 χρόνια. Τη δύσκολη οικονομική περίοδο ξεκινήσαμε τις εξαγωγές παρά του ότι δεν είχαμε καμία βοήθεια από το κράτος ή τις τράπεζες. Προϊόντα μας θα βρείτε σε Σαουδική Αραβία, Βιετνάμ, Ν. Αμερική, Ρωσία, Πολωνία, Σουηδία, Φινλανδία και Κύπρο. Ένα ποσοστό 40% της παραγωγής μας εξαγεται...

Πώς καταφέρνετε να κάνετε εξαγωγές σε μια τόσο δύσκολη οικονομικά περίοδο;

Με το να είμαστε συνεπείς και να έχουμε ένα εξαιρετικά ποιοτικό προϊόν. Για να μπει στις αγορές πολλών χωρών πρέπει να ικανοποιείς τις προδιαγραφές τους και πιστεύουμε ότι τα καταφέρνουμε με βασικό μας πλεονέκτημα πάντα την ποιότητα. Γενικά παρά την κρίση υπάρχει μια στροφή σε προϊόντα φυτικά.

Οι Μ. Βλαχάκη και Ο. Παπαδογιωργάκης της Olivealoea, της Χανιώτικης εταιρείας που ειδικεύεται στην παραγωγή καλλυντικών και ειδών ομορφιάς.

Η "ΣΑΜΑΡΙΑ" ΤΗΣ ΕΤ.ΑΝ.ΑΠ.

Κερδίζοντας το "όσκαρ" των νερών!

Το ότι τους φυσικούς θησαυρούς που διαθέτει ο τόπος μας τους εκτιμούμε καλύτερα αφού πρώτα αναγνωριστούν από τους ξένους, είναι δυστυχώς κανόνας για την τοπική κοινωνία σε πολλές παραγωγικές δραστηριότητες. Κάπως έτσι συμβαίνει και με τα νερά των Λευκών Ορέων που υπό την ετικέτα "Σαμαριά" εμφανίζονται και εξάγει εδώ και χρόνια η Εταιρεία Ανάπτυξης Αποκόρωνα (ΕΤ.ΑΝ.ΑΠ.). Μάλιστα η "Σαμαριά" κατέκτησε πρόσφατα το δεύτερο βραβείο στον μεγαλύτερο παγκοσμίως διαγωνισμό γευστικής γνώσης νερού που έγινε στις ΗΠΑ και θεωρείται ως τα "όσκαρ" των νερών. Ένα βραβείο που όπως τόνισε ο πρόεδρος της ΕΤ.ΑΝ.ΑΠ. Μανώλης Αποστολάκης ανοίγει τον δρόμο για σημαντικά μεγαλύτερες ποσότητες εξαγωγής του χανιώτικου ποιοτικότητας νερού...

Πώς μπήκε η ΕΤ.ΑΝ.ΑΠ. στον χώρο των εξαγωγών;

Ανέκαθεν υπήρχε μια εξαγωγική δραστηριότητα μικρή σε χώρες όπως η Κύπρος, η Γερμανία, η Αγγλία, η Αυστραλία, η Κίνα και ο Καναδάς. Οι εξαγωγές αυτές όμως ήταν πάντα με μικρούς πελάτες. Ωστόσο, μετά την πρόσφατη βράβευση της εταιρείας στον παγκόσμιο διαγωνισμό που έγινε στην πόλη Berkeley Springs της Βιρτζίνια, όπου πήραμε το δεύτερο βραβείο μεταξύ 120 νερών, ξεκινάει μια δυναμική προσπάθεια. Αυτό σημαίνει ότι όλες οι εξαγωγές, από 1-2 κοντέινερ που στέλναμε, προσδοκούμε ότι θα αυξηθούν σημαντικά καθώς αποκτήσαμε δικό μας, αποκλειστικό αντιπρόσωπο στις ΗΠΑ, μια χώρα όπου το προϊόν έχει καλή τιμή.

Ποιο είναι το "κλειδί" για να κερδίσεις τη μάχη του ανταγωνισμού έξω;

Το κλειδί για τις αγορές του εξωτερικού είναι πρώτον η ποιότητα του νερού, δεύτερον η συνολική ποιότητα του προϊόντος (συσκευασία, φιάλη κ.λπ.) και τρίτον το να καταφέρεις να πας με ένα κοστολόγιο ικανοποιητικό, δεδομένου ότι έχεις ένα προϊόν πολύ βαρύ και φτηνό.

Το γεγονός ότι το προϊόν παράγεται στα Χανιά της Κρήτης παίζει ένα ρόλο; Προσδίδει κάποια αναγνωρισιμότητα;

Υπάρχει αναγνωρισιμότητα. Η Κρήτη είναι μια περιοχή με καθαρό νερό και με πολύ μικρές πιθανότητες μόλυνσης του νερού καθώς δεν έχουμε βαριά βιομηχανία. Από εκεί και πέρα ο ορεινός όγκος των

Ο κ. Αποστολάκης στο εργοστάσιο της ΕΤΑΝΑΠ.

Λευκών Ορέων -που είναι το χρωματικό της Κρήτης- με τον όγκο τους εξασφαλίζουν μεγάλη διάρκεια διατήρησης για τα χιόνια. Άρα οι πηγές σου δίνουν νερό όλο τον χρόνο.

Τα κυριότερα προβλήματα που αντιμετωπίζετε στον δρόμο για τις εξαγωγές;

Το έχω πει πολλές φορές: Πρώτον το κράτος πρέπει να είναι ίσο απέναντι σε όλους και δεύτερον να μην μπαίνει στα πόδια μας. Δηλαδή ασφαλώς να είμαστε νόμιμοι αλλά χρειάζεται και ταχύτητα. Δεν μπορώ να αποδεχθώ ότι πρέπει να κάνω μια εξαγωγή, φορτώνω σή-

μερα αλλά δεν θα πάρω ένα χαρτί που χρειάζομαι. Δεν είναι δυνατόν να μιλάμε πλέον για γραφειοκρατικές καθυστερήσεις. Επίσης, αν στείλω έναν υπάλληλο για να πάρει ένα χαρτί και αυτό του φάει μια ημέρα για εμένα αυτό είναι ένα μεροκάματο. Μα ένα μεροκάματο -δεδομένου ότι εμείς δεν έχουμε κάνει καμία μείωση και διατηρούμε τις συλλογικές συμβάσεις- είναι κόστος.

• Το γεγονός ότι είμαστε σε ένα μικρό τόπο όπως η Κρήτη κάνει δυσκολότερο να σκεφτόμαστε τις εξαγωγές;

Πριν σκεφτούμε για εξαγωγές

πρέπει να σκεφτούμε ένα πράγμα. Δεν επιτρέπεται στον τόπο μου να χρησιμοποιώ τα προϊόντα άλλων περιοχών. Μια εταιρεία όταν ξεκινάει να κάνει μια επένδυση ξεκινάει πρώτα από την αυλή της και λέει ότι θα έχω μια κατανάλωση που θα αποτελεί ένα "μαξιλαράκι". Οτι λοιπόν υπάρχει στον νομό μου πάω στον νομό μου, ότι υπάρχει στην περιφέρειά μου πάω στην Κρήτη κι ότι δεν υπάρχει σε αυτά τα δύο πάω στην Ελλάδα και μετά στο εξωτερικό. Αυτή τη σειρά πρέπει να ακολουθούμε ως σκεπτικό.

ΚΛΗΜΑΤΣΑΚΗΣ

Σανδάλια μέχρι και το... Ντουμπάι

Με πρώτη ύλη το δέρμα, η βιοτεχνία "Κληματσάκη" παράγει μαζικά εδώ και δεκαετίες σανδάλια. Αρχικά για την τοπική αγορά, στη συνέχεια για την ελληνική, μετέπειτα για μεγάλες αγορές του εξωτερικού.

Ο ιδρυτής της εταιρείας κ. Κώστας Κληματσάκης μας μιλάει για την εμπορική προσπάθεια να φτάσει τα σανδάλια του σε κάθε γωνιά του κόσμου.

Ποιες είναι οι πρώτες ύλες που χρησιμοποιείτε;

Το βασικό προϊόν μας, το βιολογικό ελαιόλαδο είναι από εδώ την Κρήτη. Η βιολογική αλόη προς το παρόν είναι ευρωπαϊκής προέλευσης καθώς στην Κρήτη παρά του ότι έχουμε τελευταία πολλές καλλιέργειες αλόης δεν είμαστε σε θέση να τη βγάλουμε σε μορφή τέτοια ώστε να χρησιμοποιηθεί για τα καλλυντικά. Ελπίζουμε σύντομα να μπορούμε να χρησιμοποιούμε κρητική αλόη.

Ποιες είναι οι προοπτικές για την εταιρεία σας;

Υπάρχουν προοπτικές, παρά τον μεγάλο ανταγωνισμό. Όμως εκτιμάμε ότι όσο παραμένουμε ποιοτικά υψηλά και δεν κάνουμε εκπτώσεις σε αυτόν τον τομέα τα πράγματα θα πηγαίνουν καλά για μας. Γενικά για να κάνεις εξαγωγές, ότι και αν κάνεις πρέπει να έχεις συνέπεια, ήθος και το επαναλαμβάνω για άλλη μια φορά... ποιότητα.

Ο κ. Κ. Κληματσάκης στη βιοτεχνία που διατηρεί στο ΒΙΟ.ΠΑ. Χανίων.

Πότε και σε ποιες συνθήκες αρχίσατε τις πρώτες εξαγωγές σας;

Μέσω της ιστοσελίδας μας στο διαδίκτυο. Εκεί μας βρήκαν και μας γνώρισαν. Στείλαμε την πρώτη παραγγελία. Έκτοτε εξάγουμε σανδάλια σε Αγγλία, ΗΠΑ, Μπαχάμες, Κύπρος ακόμα και Ντουμπάι. Ένα 10% της παραγωγής μας πηγαίνει στο εξωτερικό. Η υπόλοιπή μας παραγωγή πηγαίνει σε όλα τα τουριστικά καταστήματα στη χώρα μας.

Ποια είναι η μεγαλύτερη δυσκολία που αντιμετωπίζετε;

Θα 'λεγα η γραφειοκρατία. Οι αδειοδοτήσεις γενικά και όχι μόνο στις εξαγωγές. Πολλά χαρτιά, λίγη ουσία.

Γιατί ο κόσμος επιλέγει το δικό σας προϊόν ;

Γιατί έχουμε μια εμπειρία πολλών ετών. Είναι και το σανδάλι τα τελευταία χρόνια πολύ στη μόδα. Έχει διαφημιστεί πολύ, είναι φτηνό παπούτσι, άνετο φτιαγμένο με καλά υλικά. Τα δικά μας προϊόντα είναι εξαιρετικά γιατί τα δέρματα που χρησιμοποιούμε είναι οικολογικά κατεργασμένα και παράγονται εδώ στα Χανιά. Έχουν αντοχή και εμφάνιση. Σε εμάς δουλεύουν 20 άτομα περίπου καθόλη τη διάρκεια της χρονιάς.

Η δική σας συμβουλή σε κάποιον που θέλει να κάνει εξαγωγές;
Να έχει καλό προϊόν. Αυτό είναι το παν. Να αφήνεις ικανοποιημένο τον πελάτη. Όταν τον αφήνεις ικανοποιημένο θα ξαναπάρει το προϊόν σου.

Ο Κ. Χριστουλάκης επί το έργον στο βυρσοδεψείο της οικογένειάς του.

Ιστορική επιχείρηση των Χανίων το βυρσοδεψείο Χριστουλάκη. Εδώ και πάνω από 80 χρόνια επεξεργάζεται δέρματα από τα Χανιά για όλη τη χώρα αλλά και το εξωτερικό. Ο Κώστας Χριστουλάκης, χημικός δέρματος, με σπουδές στη Γερμανία, είναι ο συνεχιστής μιας μακριάς παράδοσης και μιλάει για την εμπορία και επεξεργασία δερμάτων.

ΔΕΡΜΑΤΑ ΧΡΙΣΤΟΥΛΑΚΗΣ

Με παράδοση ετών

Μια ζωή στην κατεργασία δερμάτων;

Κυριολεκτικά μια ζωή! Από την πρώτη ύλη μέχρι το τελικό προϊόν, έτοιμο δέρμα για να γίνει τσάντες, παπούτσια, τα πάντα. Η βυρσοδεψία είναι το δεύτερο αρχαιότερο επάγγελμα σε όλο τον κόσμο. Στην Ελλάδα αντιμετωπίζει πολλά προβλήματα. Έχουν κλείσει πάρα πολλές βιομηχανίες όλα αυτά τα χρόνια. Τη δεκαετία του '80 υπήρχαν εκατοντάδες εργοστάσια. Η Ελλάδα είχε από τα καλύτερα ονόματα στην παραγωγή παπουτσιού. Τώρα από τις μεγάλες εταιρείες έχει απομείνει μόνο η Boxer. Οι περισσότερες έκλεισαν το ίδιο και οι μικρές τοπικές βιοτεχνίες. Δεν ξέρω μια βιοτεχνία να φτιάχνει μπουφάν και τσάντες, μόνο λίγες οικογενειακές επιχειρήσεις.

Παρόλα τα προβλήματα καταφέρνετε και κάνετε εξαγωγές. Πώς;

Δέρματα μας πουλάμε στην Αγγλία. Το 30% της παραγωγής μας πηγαίνει εκεί. Η υπόλοιπη παραγωγή δίνεται στην Ελληνική αγορά.

Χρησιμοποιείτε δέρματα από τα Χανιά;

Ναι αλλά η παραγωγή είναι μικρή εδώ στα Χανιά. Ετσι φέρνουμε δέρματα από Ευρώπη, Αμερική, Αφρική. Ανάλογα το προϊόν. Κατεργαζόμαστε κυρίως δέρμα μοσχारीού. Έχουμε καταφέρει δέρματα μας να τα παίρνει η Audi για τα αυτοκίνητά της.

Το μεγαλύτερο πρόβλημα που αντιμετωπίζετε;

Η μη στήριξη από το κράτος και τα συνεχή εμπόδια που μας βάζει. Η κρίση εμάς μας κτύπησε πολύ νωρίτερα όχι τα τελευταία 3-4 χρόνια. Ευτυχώς υπάρχει το εξωτερικό που εξαγωγούμε και η τουριστική αγορά που χρησιμοποιεί πολύ το δέρμα. Το δέρμα θα δουλεύει πάντα και ο κόσμος το θέλει. Αλλά για να γίνεται καλή παραγωγή απαιτείται εκσυγχρονισμός του μηχανολογικού μας εξοπλισμού. Εκεί θέλουμε τη στήριξη του κράτους και όχι ελέγχους για μικροπράγματα.

ΡΑΜΠΑΛΑΚΟΣ

Ελαιοραβδιστικό με χανιώτικη πατέντα

Ελαιοραβδιστικό δικής σας παραγωγής και πατέντας;

Ναι έτσι είναι. Το πρώτο ελαιοραβδιστικό το έφτιαξε ο πατέρας μου το 1984. Ήταν ένα ραβδιστικό αέρος. Το 1997 ο πατέρας μου και πάλι εμπνεύστηκε ένα νέο ελαιοραβδιστικό το οποίο στο πάνω μέρος του κονταριού μετατρέπει την περιστροφική κίνηση σε παλμική. Αυτήν την ευρεσιτεχνία την πιστοποιήσαμε αρχικά για την Ελλάδα στη συνέχεια για όλη την Ευρώπη. Αυτήν την "πατέντα" την εξελίξαμε και την εκσυγχρονίσαμε ακόμα περισσότερο ώστε το ραβδί να είναι ελαφρύτερο και πιο αξιόπιστο.

Τι ποσοστό της παραγωγής πηγαίνει στο εξωτερικό;

Ετησίως κατασκευάζουμε περίπου 3000 ελαιοραβδιστικά. Το 40% εξάγεται. Κυρίως σε Ισραήλ, Τουρκία, Ιταλία, Ισπανία. Η πρώτη εξαγωγή μας έγινε το 2004 στην Ιταλία.

Ακούγεται περίεργο το ότι χώρες με ανεπτυγμένη ελαιοπαραγωγή αλλά πολύ πιο αναπτυγμένη βιομηχανία και τεχνολογία να εισάγουν προϊόντα από την Ελλάδα;

Αυτό έχει να κάνει καθαρά με δύο πράγματα. Ένα με το μηχάνημα μας που είναι εξαιρετικό και αξιόπιστο. Επίσης σε ό,τι

αφορά τις τιμές, οι τιμές των δικών τους ελαιοραβδιστικών είναι πολύ πιο ακριβά από το δικό μας. Είναι πολύ ποιοτικό το ελαιοραβδιστικό μας. Τα υλικά που χρησιμοποιούμε είναι ως επί το πλείστον ελληνικά.

Τώρα με την κρίση δεν είχατε προβλήματα στις εξαγωγές, εννώς αξιοπιστία ή πιο ακριβή πρώτη ύλη;

Η κρίση δεν είναι μόνο ελληνική, είναι παγκόσμια. Εργοστάσια στο εξωτερικό που παράγουν ανάλογα προϊόντα έκλεισαν. Στην κρίση όλοι ζήτησαν χαμηλότερες τιμές και ο ανταγωνιστής σου για να πουλήσει μπορεί να δίνει το προϊόν του σε τιμές κόστους. Αυτό δεν θα βγει σε καλό μακροπρόθεσμα ούτε για τον ίδιο, ούτε για τους υπόλοιπους. Και στην κρητική αγορά έχει γίνει κατά κόρον. Τώρα, πέρυσι εμάς μας κράτησε ως επιχείρηση το εξωτερικό. Με το να υπάρχει πολύ μεγάλη μείωση της παραγωγής ελαιολάδου πέρυσι στην Ελλάδα, ήταν πολύ μικρό και το ενδιαφέρον για ελαιοραβδιστικά. Ευτυχώς είχαμε κατανάλωση από το εξωτερικό και από εκεί καλύψαμε το έλλειμμα της τοπικής αγοράς.

Για το μέλλον ο στόχος σας;

Να συνεχίσουμε τη βελτίωση του προϊόντος μας πάνω σε νέες ιδέες και να βελτιώσουμε την προώθησή μας στο εξωτερικό αναζητώντας νέους συνεργάτες σε όλο τον κόσμο.

Ο κ. Αντρέας Ραμπαλάκος με το ελαιοραβδιστικό παραγωγής της ομώνυμης χανιώτικης εταιρείας.

ΔΗΜΗΤΡΗΣ
ΜΑΡΙΔΑΚΗ

«Ξεκίνησα να γράφω από πολύ μικρή για να ξεφύγω από την πραγματικότητα. Ήμουν τόσο δυστυχιμένη που έπρεπε να βρω έναν τρόπο να επιβιώσω και η διαδικασία του γραψίματος σου απελευθερώνει συναισθήματα, γκρεμίζεις όρια που έχεις μέσα σου και ανοίγεται». Η ελληνικής καταγωγής Γαλλίδα συγγραφέας Ζοέλ Λοπινό, που έχει επιλέξει να ζει τα τελευταία χρόνια στα Χανιά, επέστρεψε πρόσφατα στα εκδοτικά δρώμενα με το νέο της βιβλίο «Η Ελένη και το τέρας» (εκδ. Καστανιώτη).

ΖΟΕΛ ΛΟΠΙΝΟ:

«Η συγγραφή ήταν για εμένα το αντίδοτο στη δυστυχία»

ια ιστορία που έρχεται ως συνέχεια της «Αγριλιάς» και η οποία βασίζεται σε αληθινές εμπειρίες και βιώματα της οικογένειας της συγγραφέως. Μία ιστορία σκληρή, γεμάτη πόνο και δυστυχία, που συνδέει 3 γενιές γυναικών, ενώ συγχρόνως μιλά για το σήμερα μέσα από τις «κατάρτες» της μετανάστευσης, της φτώχειας και της κοινωνικής απόρριψης, που σφράγισαν τη ζωή της ηρωίδας...

Που μας ταξιδεύει το τελευταίο σας βιβλίο;

Το βιβλίο αυτό είναι η συνέχεια της «Αγριλιάς». Στην «Αγριλιά» περιέγραφα τον αγώνα της γιαγιάς μου της Καλλιόπης να μεγαλώσει τα παιδιά της, ενώ στο τελευταίο βιβλίο περιγράφω τη ζωή των παιδιών και συγκεκριμένα της Ελένης που ήταν η μητέρα μου. Παράλληλα, αναφέρομαι στον αγώνα των αδερφών της, δύο εκ των οποίων πολέμησαν ως αντάρτες στο βουνό, δύο φυλακίστηκαν σε στρατόπεδα συγκέντρωσης και ένας ήταν κρατούμενος στη Γερμανία. Καταλαβαίνετε, λοιπόν, πόσο βαρύ ήταν το κλίμα που μεγάλωσε η Ελένη, η οποία γεννήθηκε το '38. Ενα κλίμα που σφραγίστηκε απ' τα κλάματα, τη στεναχώρια της μάνας και τη φτώχεια διότι ο πατέρας πεθαίνει μέσα στον πόλεμο. Αρα η Ελένη βρέθηκε βουτηγμένη μέσα σε μία ατμόσφαιρα πένθους. Εκείνο όμως που διαμόρφωσε την προσωπικότητά της ήταν ότι ήταν ένα παιδί που απορρίφθηκε από τη μάνα της -διότι τη γέννησε πολύ αργά και ντροπιάταν γι' αυτό- αλλά και από την κοινωνία διότι ήταν παιδί μεταναστών.

Το να αναμοχλεύει ένας συγγραφέας βιώματα, εμπειρίες και οικογενειακές αφηγήσεις δεν έχει ψυχικό κόστος;

Πολύ μεγάλο κόστος. Δεν θυμάμαι ποτέ τον εαυτό μου να έχει κλάψει τόσο πολύ. Βέβαια, επειδή τα κλάματα ήταν απαγορευμένα στο σπίτι είχα πολλά απωθημένα κι αυτό με απελευθέρωσε. Λειτουργήσε δηλαδή λυτρωτικά. Ωστόσο, ξέθαψα τον πόνο 3 γενεών. Βάρη που όταν δεν λυθούν μεταδίδονται από τη μία γενιά στην άλλη. Κι επειδή 4 παιδιά δεν ήθελα να είναι αυτά που θα επωμιστούν το βάρος, έπρεπε λοιπόν να κοπούν πολλά σχοινιά από το παρελθόν, ώστε να είναι πιο καθαρά τα πράγματα.

Το κομμάτι της μυθοπλασίας τι διεκδικεί από την ιστορία; «Προστατεύσατε» ανθρώπους που εμπλέκονται στην ιστορία;

Οι γονείς μου δεν ζουν κι αυτό με διευκόλυνε, ωστόσο, δεν θέλεις να αγγίξεις και πολύ την εικόνα τους παρότι εδώ την «τσεκουρώνω», όχι γιατί το ήθελα, αλλά επειδή έτσι είναι η προσωπικότητά τους. Η προσωπικότητα της Ελένης είναι δηλαδή ναρκισσιστική κι επειδή δεν βίωσε την αγάπη, δεν την άντεχε. Αυτό σημαίνει ότι ούτε τη δική μας αγάπη ως παιδιά της δεν άντεξε, αλλά ούτε των εραστών της -γιατί ήταν ζωηρούλα. Έτσι άθελά της πλήγωσε πολύ κόσμο. Από εκεί και πέρα η μυθοπλασία πάντοτε είναι σημαντική ακόμα και όταν γράφεις κάτι βιογραφικό διότι δεν γνωρίζεις όλες τις λεπτομέρειες. Ξέρεις δηλαδή τα τρανταχτά γεγονότα, αλλά πρέπει να δημιουργήσεις μία αλυσίδα, να τα δέσεις.

Μιλάτε για τραυματικές εμπειρίες, αλλά επιλέξατε να γράψετε στα ελληνικά κι όχι στη μητρική σας γλώσσα. Τον βαρύτερο καημό του ο καθένας δεν τον εκφράζει πιο άνετα στη γλώσσα που αισθάνεται πιο δική του;

Ίσως το έκανα ως μία προστασία, για να πάρω μία μικρή απόσταση ασφαλείας από τα πράγματα. Όπως πήρα μια απόσταση ασφαλείας χτίζοντας την προσωπικότητα της Ελένης σαν να ήταν ένα ξένο σώμα. Δεν ήταν η μητέρα μου, αλλά η Ελένη, η ηρωίδα. Ακόμα κι εγώ που μπαίνω στην ιστορία υποχρεωτικά ως παιδί, ήμουν μία ξένη δεν ήμουν η Ζοέλ. Προσπάθησα λοιπόν να κρατήσω μία απόσταση. Δεν ξέρω αν θα το άντεχα, πάντως αυτό με βοήθησε να είμαι πιο αντικειμενική.

Και σε αυτό το βιβλίο σας χρησιμοποιείτε γυναίκα ηρωίδα όπως και σε αρκετά βιβλία σας. Γιατί;

Αυτό έγινε χωρίς καν να το συνειδητοποιήσω. Βέβαια στα τελευταία 2 - 3 βιβλία μου το λένε. Νομίζω, όμως, ότι αυτό έγινε διότι είχα ένα θέμα με τους άντρες. Η γιαγιά μου η Καλλιόπη και μεν λάτρευε τα αγόρια της, αλλά έβλεπε γενικά τους άντρες

«Ήταν μία ξεκάθαρη απόφαση να περάσω μέσα απ' το βιβλίο ένα μήνυμα αντιρατσιστικό και αντιναζιστικό. Ειδικά εμείς οι Έλληνες δεν έχουμε το δικαίωμα να είμαστε ρατσιστές, όταν έχουμε πάει παντού στον κόσμο και παίρνουμε την υπηκοότητα των χωρών που πάμε»

ως αυτούς που φέρνουν την καταστροφή της οικογένειας ίσως γιατί ο άντρας της ήταν δουλευταράς, αλλά και πολύ γλεντζές και την παρατούσε μόνη με τα παιδιά. Επίσης, και η μητέρα μου με δίδαξε ότι οι άντρες δεν αξίζουν, ενώ κι εγώ είχα κακές προσωπικές εμπειρίες με άντρες κάτι εντελώς λογικό δεδομένου του παρελθόντος που είχα. Η αλήθεια πάντως είναι ότι οι περισσότεροι άντρες που είχα κοντά μου δεν ήταν θετικά παραδείγματα. Ωστόσο, τώρα έχω συμφιλιωθεί με τον εαυτό μου και με τους άντρες και στο επόμενο βιβλίο ο πρωταγωνιστής θα είναι άντρας.

Στα τελευταία σας βιβλία θίγεται και το θέμα της μετανάστευσης. Ενα φαινόμενο που αφορά την Ελλάδα καθώς έχουμε πολλά προβλήματα με ρατσιστικές συμπεριφορές, με νεοναζιστικά μορφώματα κ.λπ. Το ό,τι θίξατε αυτό το φαινόμενο έγινε επειδή το επέβαλλε η ιστορία ή θέλατε να σχολιάσετε και το θέμα της μετανάστευσης;

Αυτό το βιβλίο έπρεπε να είχε γραφτεί εδώ και 16 χρόνια. Δεν το αποφάσιζα για λόγους δικούς μου, αλλά τώρα βλέποντας δυστυχώς αυτή την έξαρση της Χρυσής Αυγής, του ρατσισμού και της βίας απέναντι στους ξένους αποφάσισα να τονίσω αυτή τη διάσταση, ώστε κάποιος ενδεχομένως να συνειδητοποιήσουν τι κρύβεται πίσω απ' τον ναζισμό. Γι' αυτό και υπάρχει ένα ολόκληρο κεφάλαιο που αναφέρεται στην ιστορία των δύο θείων μου που ήταν σε στρατόπεδο συγκέντρωσης. Δείχνω επίσης πώς η μητέρα μου και τα αδέρφια της δέχονταν πέτρες στον δρόμο και βρισιές, πώς της έσπασαν έναν δόντι επειδή πήρε το πρώτο βραβείο στο σχολείο. Πράγματα που τα είδαμε και στην Ελλάδα να γίνονται. Ήταν λοιπόν μία ξεκάθαρη απόφαση να περάσω μέσα απ' το βιβλίο ένα μήνυμα αντιρατσιστικό και αντιναζιστικό. Ειδικά εμείς οι Έλληνες δεν έχουμε το δικαίωμα να είμαστε ρατσιστές, όταν έχουμε πάει παντού στον κόσμο και παίρνουμε την υπηκοότητα των χωρών που πάμε. Πώς λοιπόν δεν επιτρέπουμε να δώσουμε υπηκοότητα σε παιδιά μετανα-

στών που γεννιούνται, μεγαλώνουν και πάνε σχολείο στην Ελλάδα, παιδιά που θεωρούν ως πατρίδα τους την Ελλάδα;

Πιστεύετε ότι η κρίση που ζούμε θα περάσει μέσα στα βιβλία που γράφονται;

Σίγουρα. Ήδη διαβάζοντας τον κατάλογο των εκδόσεων «Καστανιώτη» είδα ότι έχουν εκδοθεί αρκετά βιβλία ανθρώπων που είναι άνεργοι και δυσκολεύονται να επιβιώσουν. Ακόμα και η δική μου επιλογή να γράψω αυτό το βιβλίο βασίστηκε στο γεγονός ότι η Ελένη μπορεί να ήταν διαχασμένη προσωπικότητα, αλλά ξεκίνησε από το μηδέν, αγωνίστηκε πολύ για να σπουδάσει και να δουλέψει, έκανε αγώνες για τη θέση της γυναίκας, το θέμα της άμβλωσης και ήταν κοινωνικά παρούσα βοηθώντας πολύ κόσμο. Είναι λοιπόν ένα μήνυμα που περνά μέσα απ' αυτό το βιβλίο ότι με τον αγώνα μπορούμε να ξαναχτίσουμε πράγματα κι ότι δεν πρέπει να κατεβάζουμε τα όπλα.

Η λογοτεχνία δηλαδή μπορεί να μας δώσει σήμερα τους ήρωες που έχουμε ανάγκη;

Το πιστεύω αυτό. Όπως μπορεί να μας δώσει και αξίες. Αξίες που έχουν χαθεί τα τελευταία χρόνια και τις οποίες είχαν οι άνθρωποι των παλαιότερων γενεών. Μία απ' αυτές ήταν και η αξία της εργασίας, όχι μόνο ως επιβίωση ή καριέρα και χρήματα, αλλά ως προσφορά στην κοινωνία.

Θα έλεγε κανείς ότι στη Γαλλία θα μπορούσατε πιο εύκολα να εργαστείτε ως συγγραφέας εν συγκρίσει με την Ελλάδα. Γιατί επιλέξατε την Ελλάδα;

Είμαι εδώ απ' τα 19 μου χρόνια, εργάζομαι και μεγάλωσα εδώ τα παιδιά μου. Η ζωή μου είναι λοιπόν ταυτισμένη με την Ελλάδα παρ' ότι όταν ήρθα δεν μιλούσα ελληνικά ούτε λέξη. Ωστόσο, η απόφασή μου να επιστρέψω στις ελληνικές μου ρίζες ήταν απόλυτα συνειδητή και ήθελα να είναι μια επιστροφή ολοκληρωτική. Χωρίς εκπαιδύσεις.

παιδότοπος

Ε2 ΤΑΞΗ 5ου ΔΗΜ. ΣΧ. ΧΑΝΙΩΝ

Καλό καλοκαίρι! Καλές διακοπές!

Επιμέλεια:
**ΒΑΓΓΕΛΗΣ
ΚΑΚΑΤΣΑΚΗΣ**
Kakatsakis@sch.gr

Καλή μου φίλοι, καλό Σαββατοκύριακο, αλλά και καλό καλοκαίρι και καλές διακοπές!

Τα ποιήματα που φιλοξενούνται στον σημερινό Παιδότοπο είναι από την εποχή των μαθητικών χρόνων, των σημερινών παππούδων και των σημερινών γιαγιάδων. Από τότε, δηλαδή, που τη σχολική γιορτή για το τέλος των μαθημάτων, την έλεγαν... "εξετάσεις", όπως είναι και ο τίτλος ενός ποιήματος. Των παιδιών, ωστόσο, οι εμπνευσμένες απ' τα ποιήματα ζωγραφιές. Κάποιων συγκεκριμένων παιδιών της Ε2 τάξης του 5ου Δημ. Σχ. Χανίων, που ύστερα από μια μεγάλη κουβέντα με τη δασκάλα τους την Ελπίδα Μπάρκα, για τα χρόνια εκείνα, έβαλαν τα δυνατά τους για ν' αποτυ-

πώσουν με χρώματα τα αρώματα εκείνης της εποχής. Τα και την ευχαριστώ! Όπως, βέβαια, ευχαριστώ και τη διευθύντρια του Σχολείου τους, τη φίλη μου και συνεργάτιδα απ' τα παλιά Αγγελική Χριστοφή, που έπαιξε και τον ρόλο... του μεσάζοντα. Και πάλι καλό καλοκαίρι και καλές διακοπές σε μαθητές και δασκάλους!

**Σας χαιρετώ με αγάπη όλους
Β.Θ.Κ.**

Σημείωση: Και βέβαια ο Παιδότοπος θα παραμείνει... ανοιχτός, όπως κάθε χρόνο, το καλοκαίρι! Πολλές οι εργασίες που περιμένουν να φιλοξενηθούν...

Διακοπές

Τώρα Χριστέ που πάνε τα μαθήματα και κλείνει το σχολείο τ' αγαπημένο σου στέλνω τη θερμή μου προσευχή στο θρόνο Σου, τον τρισευλογημένο.

Σ' ευχαριστώ για τα καλά που έμαθα με τ' άλλα τα παιδιά μέσα στην τάξη
Σ' ευχαριστώ για τους γονείς

και για το Δάσκαλο που 'ναι οδηγός του νου σε κάθε πράξη.

Τώρα Χριστέ που κλείνει το σχολείο μας κι αφήνουμε μονάχα τα θρανία, βοήθα μας το καλοκαίρι πούρχεται να 'μαστε πάντοτε στη σκέπη Σου τη θεία.

Βασ. Γ. Χαρωνίτης

Εξετάσεις

Ενα δάκρυ θα κυλήσει από χαρά κι άλλο ένα θα μας φέρει κάποια λύπη τα παλιά σαν θυμηθούμε μια φορά κάτω τώρα που το χάσαμε και λείπει.

Το σχολείο που μας έγινε ζωή και μας είπε για του ήλιου τα παλάτια της αγάπης, της αλήθειας την πνοή, στα σκοτάδια για ν' ανοίξουμε τα μάτια.

Που μας είπε όταν ήμασταν παιδιά ένα όμορφο για πάντα παραμύθι που μας γιόμισε λουλούδια την καρδιά και δεν έμαθε να σβήνεται στη λήθη.

Κάθε χρόνο τέτοια μέρα γιορτερή τρέχαν όλοι για να 'ρθουν στις εξετάσεις για τ' αγγόνια ο παπούς είχε Λαμπρή μα το νοιώθεις πιο πολύ, σαν θα γεράσεις.

Μήτσος Κατσίνης

Η φιλοδοξία του μικρούλη

Τι ωραία που σας βλέπω
Τι ψηλά πουν' εδώ πάνω
Σας κοιτώ και σας θαυμάζω
σαν από αεροπλάνο!
Με τα γιορτινά σας, βλέπω
ήρθατ' όλοι εδώ πέρα...

Ω! με συγχωρείτ' αλήθεια
Ξέχασα την "καλημέρα"
Κορδωμένοι είστε όλοι...
κάτι το σπουδαίο τρέχει
Τέτοιον άντρα εδώ πάνω
ποιος μπορεί να μην προσέχει!

Προσοχή λοιπόν σας λέω!
Κάποιον βλέπω να κουνιέται
Κι εκεί πέρα κάποιος άλλος
κάνει σαν να γαργαλιέται!

Θα σας πω το μυστικό μου
«Θα γίνω μεγάλος άντρας
κι όλοι θα μιλούν για μένα!»
Μα και βουλευτής θα γίνω
και θα με ψηφίσετε όλοι
Για να δούνε ευτυχία
στα χωριά μας και στην πόλη.

Διακοπές

Εφτασε το καλοκαίρι, κλείνουν τα σχολεία, αύριο θα μοιάζει η τάξη μ' έρημη φωλιά. Τα παιδιά θα πλημμυρίσουν μ' εύθυμες λαλιές κάμπους, περιβόλια, αμπέλια, δάση, ακρογιαλιές.

Η καμπάνα του σχολείου μήνες θα σιωπά και παντού θ' ακούς τραγουδία, γέλια χαρωπά. Τώρα τα 'χομε απομάθει γράμματα αριθμούς πήραμε τον έλεγχό μας μ' άριστους βαθμούς.

Μένουν τα παιχνίδια τρέξιμο, κρυφτό, κούνια, κλέφτες, τυφλόμυγα και κουκουβιστό. Μένει η θάλασσα η γαλάζια κι η πλατεία αμμουδιά, που σκορπούν χαρά κι υγεία στα μικρά παιδιά.

Κατίνα Παϊζη

«Και πρώτα απ' όλα τι εννοούμε λέγοντας παιδεία;
Την πληροφορία, την τεχνική, το δίπλωμα εξειδίκευσης, που εξασφαλίζει
γάμο, αυτοκίνητο κ ακίνητο, με πληρωμή την πλήρη υποταγή του
εξασφαλισθέντος, για την πνευματική και ψυχική διάπλαση ενός ελεύθερου
ανθρώπου, με τεχνική αναθεώρησης και ονειρικής δομής, με αγωνία
απελευθέρωσης και με διαθέσεις μίας ιπτάμενης φυγής προς τα άστρα;»

Μάνος Χατζιδάκις

ΜΑΝΟΣ ΧΑΤΖΙΔΑΚΙΣ (23/11/1925 - 15/6/1994)

Είκοσι χρόνια από τον θάνατο του Μεγάλου Ερωτικού

Του ΓΙΑΝΝΗ
ΛΥΒΙΑΚΗ

Εφυγε πριν από είκοσι χρόνια, στις 15 Ιουνίου του 1994, ο Μάνος Χατζιδάκις, αλλά είναι σαν να μη έφυγε ποτέ. Οι μουσικές του παραμένουν διαχρονικές, τα λόγια του και τα γραπτά του επίκαιρα. Η ματιά του στα πράγματα ήταν η καθαρή ματιά ενός ελεύθερου ανθρώπου, που δεν εγκλωβιζόταν ιδεολογικά, αλλά, απεναντίας, ήταν έξω από κάθε είδους και χρώματος κομματικές, πολιτικές και ιδεολογικές αγκυλώσεις. Αλλωστε, ο ίδιος τασσόταν σταθερά υπέρ της αναθεώρησης και υπερασπιζόταν με πάθος τους αναθεωρητές.

Οι περισσότεροι τον έχουν γνωρίσει ως συνθέτη θαυμάσιων μουσικών και ανεπανάληπτων έργων, όπως "το χαμόγελο της Τζοκόντα" και "Ο Μεγάλος Ερωτικός". Όσοι, εν τούτοις, είχαν την τύχη να εντρυφήσουν στον ποιητικό, αλλά και πολιτικό του λόγο, ανακάλυψαν έναν σπουδαίο Έλληνα.

Οι πολιτικές του παρεμβάσεις ήταν επί της ουσίας, καθώς εννοούσε να μη χαρίζεται σε κανέναν, να υπερασπίζεται τις μειονότητες, τα δικαιώματα και τις ελευθερίες και να αντιπαλεύει αυταρχικά καθεστώτα. «Προτιμώ να μην υπάρχω, παρά να υπάρχω όπως θέλουν οι άλλοι», έλεγε.

«Όποιος δεν φοβάται το πρόσωπο του τέρατος, πάει να πει ότι του μοιάζει. Και η πιθανή προέκταση του αξιώματος είναι, να συνθησούμε τη φρίκη, να μας τρομάζει η ομορφιά», ανέφερε σε σχόλιό του στο Τρίτο Πρόγραμμα με τίτλο "Το πρόσωπο του τέρατος και ο φόβος μήπως το συνθησούμε".

Η ΚΡΗΤΗ

Στενοί ήταν οι δεσμοί του Μάνου Χατζιδάκι και με την Κρήτη καθώς, όπως και σε παλαιότερο αφιέρωμά μας στον συνθέτη είχαμε επισημάνει, ο πατέρας του καταγόταν από τη Μύρθη Ρεθύμνου. Το 1979 ο Μάνος Χατζιδάκις καθιέρωσε τις "Μουσικές Γιορτές" στα Ανώγεια με τοπικούς λαϊκούς χορούς και τραγούδια, ενώ το 1980 εγκαίνιασε τον "Μουσικό Αύγουστο" στο Ηράκλειο. Τον Ιανουάριο του 1979 είχε μιλήσει «περί πολιτισμού και παράδοσης» στην Ορθόδοξο

Ακαδημία Κρήτης στο Κολυμπάρι Χανίων.

Τον Αύγουστο του 1981 ο Μάνος Χατζιδάκις είχε μιλήσει στον δημοτικό κινηματογράφο των Χανίων "Κήπος" για τη μουσική στον κινηματογράφο με αφορμή την προβολή της ταινίας - γουέστερν "Blue" του Σίλβιο Ναριτζιάνο, στην οποία τη μουσική είχε γράψει ο ίδιος. Τη βραδιά είχε οργανώσει ο τότε και επί πολλά χρόνια υπεύθυνος του κινηματογράφου Λεωνίδα Κακάρογλου. Η ομιλία του Μάνου Χατζιδάκι δημοσιεύθηκε στο ενημερωτικό έντυπο του "Κήπου", το καλοκαίρι του 1999.

Σημαντική, επίσης, ήταν η συμβολή του Μάνου Χατζιδάκι στην ίδρυση της Εταιρείας Θεάτρου Κρήτης (Ε.ΘΕ.Κ.) που απετέλεσε πρόδρομο του ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ.Κ.

ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

Μεγάλο ενδιαφέρον παρουσιάζει η ιστοσελίδα για τη ζωή και το έργο του μεγάλου συνθέτη στην ηλεκτρονική διεύθυνση "www.hadjidakis.gr". Οι επισκέπτες έχουν τη δυνατότητα να ακούσουν ηχητικά αποσπάσματα με τη φωνή του, αλλά και να ενημερωθούν για το γενικότερο έργο του, τις απόψεις και τις παρεμβάσεις του. Σε κείμενο του δημοσιογράφου Φώτη Απέργη, αναφέρεται ότι «οι μειοψηφίες κάθε είδους είχαν τον σεβασμό και την υποστήριξη του Μάνου Χατζιδάκι. Ηδη στο πρώτο τεύχος του Τετάρτου (σ.σ.: του περιοδικού του οποίου υπήρξε εκδότης), τον Μάιο του 1985, αυτός, ο φίλος του Καραμανλή και πιστός ψηφοφόρος της Δεξιάς, παίρνει συνέντευξη

από τον Λεωνίδα Κύρκο με σχεδόν προπαγανδιστικό ενδιαφέρον για την επιβίωση του Κ.Κ.Ε. Εσωτερικού. Ανέκαθεν, εξάλλου, εκτιμούσε την Αλέκα Παπαρήγα, γιατί ούσα γυναίκα ηγούνταν ενός κόμματος, που μάλλον, αγωνιζόταν "για μία χαμένη υπόθεση».

Ο ΝΕΟΝΑΖΙΣΜΟΣ

Διαχρονικό, επίσης, το κείμενο του Μάνου Χατζιδάκι με τίτλο "Ο νεοναζισμός δεν είναι οι άλλοι". Το είχε γράψει τον Φεβρουάριο του 1993 και είχε δημοσιευτεί στο πρόγραμμα αντιναζιστικής συναυλίας που είχε δώσει η Ορχήστρα των Χρωμάτων με έργα Βάιλ, Λιστ και Μπάρτον καθώς και στην εφημερίδα "Ελευθεροτυπία". «Ο νεοναζισμός, ο φασισμός, ο ρατσισμός και κάθε αντικοινωνικό και αντιανθρώπινο φαινόμενο συμπεριφοράς δεν προέρχεται από ιδεολογία, δεν περιέχει ιδεολογία, δεν συνθέτει ιδεολογία. Είναι η μεγεθυμένη έκφραση - εκδήλωση του κτήνους που περιέχουμε μέσα μας χωρίς εμπόδιο στην ανάπτυξή του, όταν κοινωνικές ή πολιτικές συγκυρίες συντελούν, βοηθούν, ενισχύουν τη βάρβαρη και αντιανθρώπινη παρουσία του. Η μόνη αντιβίωση για την καταπολέμηση του κτήνους που περιέχουμε είναι η Παιδεία. Η αληθινή Παιδεία και όχι η ανεύθυνη εκπαίδευση και η πληροφορία χωρίς κρίση και χωρίς ανήσυχη αμφισβητούμενη συμπερασματολογία...».

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ ΣΕ ΠΡΩΤΟ ΠΡΟΣΩΠΟ

Σε βιογραφικό σημείωμα σε

πρώτο πρόσωπο ο Μάνος Χατζιδάκις έγραφε μεταξύ άλλων:

«Γεννήθηκα στις 23 του Οκτώβρη του 1925 στην Ξάνθη τη διατηρητέα κι όχι την άλλη τη φριχτή που χτίστηκε μεταγενέστερα απ' τους εσωτερικούς της ενδοχώρας μετανάστες. Η συνύπαρξη εκείνο τον καιρό ενός αντιτύπου της μπελ-επόκ, με αυθεντικούς τουρκικούς μιναρέδες, έδιναν χρώμα και περιεχόμενο σε μία κοινωνία - πανσπερμία απ' όλες τις γωνιές της Ελλαδικής γης, που συμπτωματικά βρέθηκε να ζει σε ακριτική περιοχή και να χορεύει τσάρλεστον στις δημόσιες πλατείες. Σαν άνοιξα τα μάτια μου είδα με απορία πολύ κόσμο να περιμένει την εμφάνισή μου (το ίδιο συνέχισα κι αργότερα να απορώ σαν με περίμεναν κάπου καθυστερημένα να φανώ). Η μητέρα μου ήταν από την Αδριανούπολη, κόρη του Κωνσταντίνου Αρβανιτίδη, και ο πατέρας μου απ' την Μύρθη της Ρεθύμνου, απ' την Κρήτη. Είμαι ένα γέννημα δύο ανθρώπων που καθώς γνωρίζω δεν συνεργάστηκαν ποτέ, εκτός απ' τη στιγμή που αποφάσισαν την κατασκευή μου. Γι' αυτό και περιέχω μέσα μου χιλιάδες αντιθέσεις κι όλες τις δυσκολίες του Θεού. Ομως η αστική μου συνείδηση, μαζί με τη θητεία μου τη λεγόμενη "ευρωπαϊκή", φέραν ένα εντυπωσιακό αποτέλεσμα».

Ακόμα σημείωνε: «Το '66 βρέθηκα στην Αμερική. Εμεινα κι έζησα εκεί κάπου έξι χρόνια, τα χρόνια της δικτατορίας, για λόγους καθαρά εφοριακούς - ανεκαλύφθη πως χρωστούσα τριάμισι περίπου εκατομμύρια στο

δημόσιο. Όταν εξόφλησα το χρέος μου επέστρεψα περίπου το '72 και ίδρυσα ένα καφενείο που το ονομάσαμε "Πολύτροπον", ίσαμε τη μεταπολίτευση του '74, όπου και το 'κλεισα, γιατί άρχισε η εποχή των γηπέδων και των μεγάλων λαϊκών εκτονώσεων. Κράτησα την ψυχραιμία μου και δεν εκόρεψα εθνικούς και αντιστασιακούς χορούς στα γυμναστήρια και στα γεμάτα από νέους γήπεδα. Κλείνοντας το "Πολύτροπο" είχα ένα παθητικό πάλι της τάξεως περίπου των τριάμισι εκατομμυρίων -μοιραίος αριθμός φαίνεται για την προσωπική μου ζωή.

Απ' το '75 αρχίζει μία διάσημη εποχή που θα τη λέγαμε, για να την ξεχωρίσουμε, υπαλληλική, που μ' έκανε ιδιαίτερα γνωστό σ' ένα μεγάλο και απληροφόρητο κοινό, βεβαίως ελληνικό, σαν άσπονδο εχθρό της ελληνικής μουσικής, των ελλήνων μουσικών και της εξίσου ελληνικής κουλτούρας. Μέσα σ' αυτή την περίοδο και ύστερα απ' ένα ανεπιτυχές έμφραγμα στην καρδιά, προσπάθησα πάλι -ανεπιτυχώς είναι αλήθεια- να πραγματοποιήσω τις ακριβές καφενειακές μου ιδέες τότε στην ΕΡΤ και τότε στο Υπουργείο Πολιτισμού, εννοώντας να επιβάλω τις από-

ψεις μου με δημοκρατικές διαδικασίες. Και οι δύο όμως τούτοι Οργανισμοί σαθροί και διαβρωμένοι απ' τη γέννησή τους κατάφεραν να αντισταθούν επιτυχώς και, καθώς λέω, να με νικήσουν "κατά κράτος". Παρ' όλα αυτά, μέσα σε τούτον τον καιρό γεννήθηκε το Τρίτο κι επεβλήθη στη χώρα. Και τώρα καταστάλαγμα του βίου μου μέχρι στιγμής είναι: Αδιαφορώ για τη δόξα. Με φυλακίζει μες στο πλαίσιο που καθορίζει εκείνη κι όχι εγώ. Πιστεύω στο τραγούδι που μας αποκαλύπτει και μας εκφράζει εκ βαθέων, κι όχι σ' αυτό που κολακεύει τις επιδόσεις και βιαίως αποκτηθείσες συνθήσεις μας. Περιφρονώ αυτούς που δε στοχεύουν στην αναθεώρηση και στην πνευματική νεότητα, τους εύκολα "επωνύμους" πολιτικούς και καλλιτέχνες, τους εφρησυχασμένους συνομήλικους, τη σκοτεινή και ύποπτη δημοσιογραφία καθώς και την κάθε λογής κυδαιότητα. Έτσι κατάφερα να ολοκληρώσω την τραυματισμένη από την παιδική μου ηλικία προσωπικότητα, καταλήγοντας να πουλώ «λαχεία στον ουρανό» και προκαλώντας τον σεβασμό των νεωτέρων μου μιας και παρέμεινα ένας γνήσιος Έλληνας και Μεγάλος Ερωτικός».

Του **ΓΙΩΡΓΟΥ
ΣΤΑΥΡΙΑΝΟΥΔΑΚΗ**

A2 ΒΟΛΕΪ ΑΝΔΡΩΝ

“Αγγιξε τ’ όνειρο” ο Σ.Φ.Π. Χανίων

Μετά από σχεδόν 35 χρόνια η χανιώτικη ομάδα βόλεϊ “χτύπησε ξανά την πόρτα” της ανόδου στην κορυφαία εθνική κατηγορία των ανδρών, αλλά τελικά ο ΣΦΠΧ έμεινε με το παράπονο ότι δεν είχε την ευκαιρία να παίξει στα τελικά μπαράζ και να προσπαθήσει να κάνει πραγματικότητα αυτό... το όνειρο.

Έτσι όπως είχε διαμορφωθεί η κατάσταση πέρυσι το καλοκαίρι, με την -τότε- σοβαρή πιθανότητα μη συμμετοχής στο πρωτάθλημα της Α2 ανδρών, η τελική εξέλιξη σίγουρα αφήνει ικανοποιημένους όλους τους εμπλεκόμενους με την ομάδα και φυσικά τους χανιώτες φιλάθλους, οι οποίοι σε πολλές περιπτώσεις είχαν την ευκαιρία να παρακολουθήσουν βόλεϊ υψηλού επιπέδου και να δουν από κοντά παίκτες με μεγάλη ιστορία στο χώρο του βόλεϊ, που φόρεσαν τη φανέλα του ΣΦΠΧ.

Σε συνδυασμό με το γεγονός ότι η ομάδα “χτίστηκε” σε πολύ σύντομο χρονικό διάστημα και λίγο πριν την ολοκλήρωση των μεταγραφών, δηλαδή δεν υπήρξαν περιθώρια για πολλές κινήσεις, η ικανοποίηση είναι διπλή, όμως, επαναλαμβάνουμε, δεν παύει να

υπάρχει η στεναχώρια για τη μη συμμετοχή στην τελική φάση των μπαράζ ανόδου στην Α1, από τη στιγμή μάλιστα που δημιουργήθηκαν οι προϋποθέσεις για κάτι τέτοιο.

Όπως είναι γνωστό, στην αναμέτρηση της 19ης αγωνιστικής του Α' ομίλου της Α2 κατηγορίας, ο ΣΦΠΧ ήθελε “καθαρή” νίκη, δηλαδή με 3-0 ή 3-1 σετ επί της Αργυρούπολης, για να περάσει αυτός στην 1η θέση, τρεις... στροφές πριν ολοκληρωθεί η κανονική περίοδος. Στο κατάμεστο κλειστό Χανίων οι γηπεδούχοι έδειξαν ότι μπορούσαν να πετύχουν τον στόχο, αφού προηγήθηκαν 2-0 σετ, όμως η συνέχεια δεν ήταν ανάλογη και έτσι περιορίστηκαν σε νίκη γοήτρου με 3-2 σετ. Η αθληναϊκή ομάδα παρέμεινε στην κορυφή και έπαιξε απ' ευθείας στα τελικά μπαράζ, ενώ ο ΣΦΠΧ, ως 2ος, μετείχε στα προμπαράζ, όπου

πτήθηκε στο καθοριστικό παιχνίδι από τη ΜΕΝΤ και αποκλείστηκε.

Για την καλύτερη σεζόν στη μέχρι τώρα παρουσία του συλλόγου στον χώρο του βόλεϊ, αλλά και γι' αρκετά άλλα ενδιαφέροντα θέματα σχετικά με τον ΣΦΠΧ, μας μίλησε ο πρόεδρος του σωματείου -και ένας από τους καλύτερους παίκτες που έχει βγάλει το νησί μας- Γιάννης Μικελάκης, ο οποίος, μεταξύ άλλων, στάθηκε στην παρουσία των φιλάθλων, στην πολύ μεγάλη εξυπηρέτηση που προσέφερε για τις μετακινήσεις η ΑΝΕΚ Lines και στην πολύ καλύτερη, πλέον, λειτουργία των τμημάτων υποδομής.

Ακόμη, δημοσιεύουμε μια σύντομη ανασκόπηση της πορείας της ομάδας και τους παίκτες που αγωνίστηκαν.

Οι παίκτες που αγωνίστηκαν

Για πρώτη φορά οι χανιώτες φιλάθλοι είχαν την ευκαιρία να παρακολουθήσουν από κοντά παίκτες με... πολλά ένσημα στην Α1 (όπως ο Γκιρτζίκης και ο Πλίκας), αλλά και άλλους με εμπειρία από μεγάλες κατηγορίες (Φίνος, Ωρολογάς, Κόκκινος). Ακόμη αποκτήθηκαν δυο λίμπερο (Τεφτσής και ο διεθνής νεαρός Κύπριος, Χαραλαμπίδης), που μαζί με τους χανιώτες που συνέχιζαν, δημιούργησαν ένα πολύ καλό σύνολο, το οποίο ανέλαβε να καθοδηγή προπονητικά ένας “ξενομερίτης”, με πολλές εμπειρίες σ' εθνικές κατηγορίες, ο Παναγιώτης Τσιακμάκης.

Στο αναβληθέν εντός έδρας ντέρμπι με τη Ν. Πέραμο ενσωματώθηκε στην ομάδα ο Γλυνιαδάκης, ενώ τη 10η αγωνιστική επέστρεψε... στη δράση ο Παλιουδάκης. Από τους μικρούς που έκαναν προπονήσεις με την ανδρική ομάδα, χρόνο συμμετοχής πήραν οι Μικελάκης, Σπανουδάκης (έπαιξε σε όλο το ματς της τελευταίας αγωνιστικής, αφού απουσίαζε ο τραυματίας Πλίκας), Σταφυλαράκης, Καστρινάκης και Τζουβαδάκης. Μετά τη 12η αγωνιστική λύθηκε η συνεργασία με τον Τσιακμάκη και προπονητής συνέχισε ο Δήμος Μπουρμπάκης, ενώ τη 18η αγωνιστική συνέβη το ίδιο με τον Τεφτσή. Τέλος, στα μπαράζ των δευτεραθλητών δεν μπόρεσε -λόγω επαγγελματικών υποχρεώσεων- να είναι “παρών” ο Γλυνιαδάκης και τη θέση του πήρε ο νεαρός Δημήτρης Χατζηδημητρίου.

Αναλυτικά οι συνολικά 17 παίκτες που είχαν έστω μια συμμετοχή: Γκιρτζίκης Κώστας (ημερομ. γεν. 24-1-1975, ύψος 2.01μ, θέση κεντρικός), Πλίκας Βασίλης (3-5-1980, 1.80μ, πασαδόρος), Φίνος Δημήτρης (2-2-1988, 1.99μ, διαγώνιος), Κόκκινος Βασίλης (25-8-1983, 1.91μ, ακραίος), Ωρολογάς Δημήτρης (4-5-1983, 1.95μ, ακραίος), Καλογεράκης Μάνος (17-7-1992, 1.96μ, κεντρικός), Παλιουδάκης Μαθίος (9-4-1981, 2.01μ, κεντρικός), Τεφτσής Μιχάλης (8-10-1988, 1.84μ, λίμπερο), Χαραλαμπίδης Νικόλας (26-11-1993, 1.80μ, λίμπερο), Μποτζολάκης Μάνος (16-7-1988, 1.88μ, ακραίος), Γλυνιαδάκης Νίκος (5-5-1979, 1.86μ, διαγώνιος), Μπουρμπάκης Δήμος (10-9-1981, 1.93μ, πασαδόρος), Μικελάκης Γιώργος (7-5-1997, 1.84μ, ακραίος), Σπανουδάκης Γιώργος (26-9-1996, 1.85μ, πασαδόρος), Σταφυλαράκης Σπύρος (21-4-1997, 1.90μ, κεντρικός), Καστρινάκης Χρήστος (16-7-1997, 1.90μ, κεντρικός), Τζουβαδάκης Μανώλης (8-9-1996, 1.85μ, διαγώνιος)

Η πορεία μέχρι τα προμπαράζ

Με τη... 2η αγωνιστική (αφού αναβλήθηκε η 1η) άρχισε -στις 26/10/2013- το πρωτάθλημα της Α2 ανδρών και για τον Α' όμιλο ο ΣΦΠείχε βαθμολογική απώλεια, αφού χρειάστηκε το τσίμπρεϊκ για να νικήσει 3-2 μέσα στη Δραπετσώνα. Στο πρώτο εντός έδρας ματς κέρδισε τον Ιωνικό Ν. Φιλαδέλφειας με 3-0 σετ, την 4η αγωνιστική έπαιξε εκτός έδρας με τα Ταταύλα και νίκησε 3-0, ενώ γηπεδούχος αγωνίστηκε στις 17/11 και επικράτησε 3-0 του Πανελληνίου. Το πρώτο ντέρμπι το έδωσε την Τετάρτη 20/11, οπότε στο εξ αναβολής ματς της 1ης αγωνιστικής υποδέχθηκε την Κύζικο Ν. Περάμου και ανατρέποντας το αρχικό 0-2 πέτυχε την 5η του νίκη (3-2). Τρίτο παιχνίδι μέσα σε μια εβδομάδα ήταν αυτό με τον Οδυσσέα στο Μαρούσι, οπότε -για την 6η αγωνιστική- αυτή τη φορά δεν μπόρεσε να κάνει “ολική επαναφορά” από το 2-0 και έτσι υποχρεώθηκε στην πρώτη της ήττα, με σκορ 3-2.

Ακολούθησε νίκη 3-1 στα Χανιά επί του ΟΦΗ, όμως την Κυριακή 8/12 πτήθηκε στην Αργυρούπολη με 3-0, κάτι που τον έφερε για πρώτη φορά εκτός της προνομιούχου δυάδας. Επέστρεψε στις νίκες την επόμενη -9η- αγωνιστική, κερδίζοντας στα Χανιά 3-0 τον ΟΠΕΡ και εκμεταλλευόμενος την εντός έδρας ήττα της Ν. Περάμου από την Αργυρούπολη με 2-3, βρέθηκε ξανά στη 2η θέση. Εκτός έδρας έδωσε (21/12) το τελευταίο παιχνίδι για το 2013 και νίκησε 3-

1 τον Γέρακα, ενώ στο πρώτο παιχνίδι μέσα στο 2014, με το οποίο και ολοκληρώθηκε ο α' γύρος (11η αγωνιστική), υποδέχθηκε (12/1) τον Πανερευθραϊκό και τον νίκησε 3-1 σετ.

Ο β' γύρος άρχισε στις 18/1, οπότε η χανιώτικη ομάδα νίκησε εκτός έδρας την Ν. Πέραμο με 3-0, τη 13η αγωνιστική (26/1) η Δραπετσώνα δεν μπόρεσε να κάνει πάλι... ζημιά, αφού ο ΣΦΠΧ κέρδισε 3-1. Συνέχισε (2/2) μ' εκτός έδρας νίκη, 3-0 επί του Ιωνικού ΝΦ. Στις 9/2 έπαιξε στα Χανιά με τα Ταταύλα και πήρε ακόμη ένα τρίποντο (σκορ 3-1), ενώ την επόμενη αγωνιστική (15/2) έχει διπλό κέρδος, αφού κέρδισε εκτός έδρας με 3-0 τον Πανελλήνιο και η Αργυρούπολη γνώρισε ήττα στην Ερυθραία και έτσι η διαφορά από την κορυφή μειώθηκε στον πόντο και ακολούθησαν ακόμη δυο νίκες με 3-0, στα Χανιά (23/2) επί του Οδυσσέα Αμαρουσίου και στο Ηράκλειο (1/3) επί του ΟΦΗ.

Την Κυριακή 9 Μαρτίου, για τη 19η αγωνιστική, υποδέχθηκε την πρωτοπόρο Αργυρούπολη και ήθελε μόνο το... τρίποντο, ώστε να βρεθεί αυτός στην κορυφή. Το παιχνίδι στο κλ. Χανίων άρχισε ιδανικά, αφού οι γηπεδούχοι προηγήθηκαν 2-0, αλλά στη συνέχεια δεν είχαν ίδια απόδοση και αποτελεσματικότητα, οι αθηναίοι αρχικά μείωσαν και στη συνέχεια ισοφάρισαν 2-2, εξασφαλίζοντας έτσι πλεονέκτημα στην ισοβαθμία (αφού είχαν κερδίσει στην έδρα τους με 3-0) και τελικά ο ΣΦΠΧ πήρε νίκη γοήτρου. Την 20η αγωνιστική (23/3) έχασε ένα βαθμό στο Ρέθυμνο, αφού νίκησε 3-2 τον ΟΠΕΡ, στο τελευταίο εντός έδρας παιχνίδι (30/3) κέρδισε 3-0 τον Γέρακα και η

κανονική περίοδος ολοκληρώθηκε στις 5/4, οπότε για την 22η αγωνιστική έπαιξε στην Αθήνα με τον Πανερευθραϊκό και νίκησε 3-1.

Τελική βαθμολογία (σε 22 αγώνες): Αργυρούπολη 58 (19 νίκες-3 ήττες, 62-16 σετ), ΣΦΠΧ 57 (20-2, 62-20), Πανερευθραϊκός 45, Κύζικος Ν. Περάμου 42, Οδυσσέας Αμαρουσίου 35, Ταταύλα 34, ΟΠΕΡ 25, Πανελλήνιος 25, Δραπετσώνα 23, Γέρακας 19, ΟΦΗ 21, Ιωνικός Ν. Φιλαδέλφειας 9.

Στο τοπικό υποβιβάστηκαν Γέρακας, ΟΦΗ και Ιωνικός Ν.Φ.

Οι αγώνες των δευτεραθλητών έγιναν στο κλ. Μετς, την 1η ημέρα η ΜΕΝ Τούμπας (2η στον Γ' όμιλο) κέρδισε 3-2 τον ΣΠΑ Καρδίτσας (2η στον Β'), την επομένη ο ΣΦΠΧ νίκησε την Καρδίτσα 3-1, οπότε η πρόκριση θα κρινόταν στο ματς της τελευταίας ημέρας, ανάμεσα στον ΣΦΠΧ και τη ΜΕΝΤ και θα την έπαιρνε όποια ομάδα κέρδιζε. Η αναμέτρηση παρουσίασε μεγάλο ενδιαφέρον και κρίθηκε στις λεπτομέρειες υπέρ του σωματείου από τη Θεσσαλονίκη, με σκορ 3-0 (25-21, 26-24, 25-22). Για την ιστορία, τελικά την άνοδο στην Α1 πήραν Ορεσιτιάδα και ΜΕΝΤ.

* Πολύ καλή ήταν η πορεία του ΣΦΠΧ και στο κύπελλο Ελλάδος. Κέρδισε, κατά σειρά, με 3-0 ΟΦΗ (εντός), ΟΠΕΡ (εκτός), Οδυσσέα Αμ. (εντός) και μπήκε στη φάση των “16”, όπου μετείχαν και οι ομάδες της Α1 Εθνικής. Έπαιξε στα Χανιά με την Κηφισιά (ήταν 4η, τότε, στη βαθμολογία), την “κοντράρισε” γερά στο 2ο και 3ο σετ (το οποίο έχασε... στις λεπτομέρειες) και τελικά αποκλείστηκε από την οκτάδα με σκορ 1-3 (15-25, 25-22, 24-26, 12-25).

ΓΙΑΝΝΗΣ ΜΙΧΕΛΑΚΗΣ:

«Θέλει και λίγο κουζουλιάδα για ν' ασχοληθείς ως παράγοντας με τον Αθλητισμό»

«Σε μια ιδιαίτερα κρίσιμη καμπή του ανδρικού τμήματος, πέρυσι το καλοκαίρι, με τις ενδείξεις να είναι εις βάρος της ομάδας, πηγαίνοντας "κόντρα" στα μέχρι τότε προγνωστικά είπαμε να κάνουμε μια νέα αρχή, να οργανωθούμε και να έχουμε μια αξιοπρόσεκτη παρουσία στην εθνική κατηγορία. Από το τελικό αποτέλεσμα εγώ προσωπικά είμαι ευχαριστημένος. Κάποιοι άλλοι μπορεί να μην είναι, εγώ επαναλαμβάνω είμαι ικανοποιημένος, γιατί από την αρχή ο στόχος ήταν να κάνουμε μια ανταγωνιστική ομάδα, η οποία να έχει πρωταγωνιστικό ρόλο και να βρίσκεται ψηλά στη βαθμολογία και όχι να παλεύει στο τέλος για τη σωτηρία της. Να μην έχουμε την ψυχοφθόρο διαδικασία των τελευταίων χρόνων, να είμαστε στις πρώτες θέσεις και όχι στις τελευταίες, κάτι που το πετύχαμε σχετικώς γρήγορα. Στην πορεία είδαμε ότι μπορούσαμε και διεκδικήσουμε και την άνοδο, κάτι που δεν ήταν στους αρχικούς στόχους, το προσπαθήσαμε αλλά για διάφορους λόγους δεν τα καταφέραμε και αυτό ίσως έφερε απογοήτευση, αφού είχε φανερό ότι η ομάδα άξιζε κάτι παραπάνω.

Αναμφισβήτητα τα χρήματα που δαπανήθηκαν είναι αρκετά, αλλά είμαστε ευχαριστημένοι που τουλάχιστον τα περισσότερα "έπιασαν τόπο". Όμως θα σου πω ότι όλα τα μεγάλα εγχειρήματα στηρίζονται στην τρέλα. Αν πηγαίναμε με βάση τη λογική θα έπρεπε όσοι ασχολούνται με τον αθλητισμό στα Χανιά να τα έχουν παρατήσει και να είναι στα σπίτια τους. Το γεγονός ότι συνεχίζει να υπάρχει αθλητισμός στα Χανιά, σε οποιοδήποτε επίπεδο, οφείλεται πιστεύω στην κουζουλιάδα κάποιων ανθρώπων. Αν δεν υπήρχαν αυτοί, νομίζω ότι δεν θα υπήρχε και αθλητισμός.

Ενα άλλο στοιχείο που με χαροποίησε είναι και η μεγάλη παρουσία θεατών στα παιχνίδια μας. Σε όλους τους αγώνες το κλειστό του Εθνικού Σταδίου ήταν γεμάτο, ενώ σε αυτόν του κυπέλλου με την Κηφισιά, δημιουργήθηκε το αδιαχώρητο. Μπορεί στην αρχή τον κόσμο να τον τράβηξαν τα ονόματα, αφού ήρθαν στην ομάδα παίκτες με πολλές εμπειρίες από προηγούμενες συμμετοχές των σεμνών κατηγοριών, όμως τον κράτησε για όλη τη σεζόν το πολύ καλό βόλεϊ που έπαιζε ο ΣΦΠΧ και το θέαμα που προσέφερε, ενώ είναι πολύ σημαντικό το γεγονός ότι για πρώτη φορά φέραμε στο κλειστό για να παρακολουθήσουν αγώνες μας και φίλους άλλων αθλημάτων.

Εκτός από την υποστήριξη των φιλάθλων, είχαμε και χορηγούς που συνέδραμαν την προσπάθειά μας, ενώ ελπίζουμε ότι τη νέα σεζόν θα είναι περισσότεροι και με μεγαλύτερη βοήθεια σε όλους τους τομείς. Θέλω, λοιπόν, με την ευκαιρία να ευχαριστήσω εκ μέρους του διοικητικού συμβουλίου την ANEK Lines, για την τεράστια εξυπηρέτηση που κάνει με τις ειδικές εκπτώσεις στα εισιτήρια, στοιχείο που επιτρέπει σε χανιώτικα σωματεία να συμμετέχουν σε αγώνες εκτός Κρήτης και να τονίσω ότι χρειάζεται να παραμείνει, γενικότερα, υποστηρικτής του χανιώτικου αθλητισμού. Ακόμη, ευχαριστώ τον Μιχάλη Πετρογιάννη (μικρογεύματα "Γρηγόρης", ξενοδοχείο "Σαμαριά") και το Καφέ-Ζαχαροπλαστείο "Σπιτικό" για τη βοήθειά τους, αλλά και τους ιδιοκτήτες των καταστημάτων εν-

δους - υπόδσης Rollini-Tsakiris Mallas-Yamamay-Bill Cost, κ. Δασκαλόπουλο και Ελευθεράκη για την υποστήριξη στο γυναικείο τμήμα, την επιτροπή διοίκησης του Ε.Α.Κ. Χανίων από την οποία ελπίζουμε να έχουμε την ίδια ή και ακόμη μεγαλύτερη συμπαράσταση τη νέα σεζόν και όλους όσοι στήριξαν υλικά και ηθικά με κάθε τρόπο τον σύλλογο.

Είδα σχεδόν όλα τα παιχνίδια μας και με βάση τις ομάδες που τελικά πρωταγωνίστησαν στον δικό μας όμιλο την κανονική περίοδο, θεωρώ ότι μας κόστισε την πρωτιά στη βαθμολογία η εκτός έδρας ήττα του Α' γύρου από τον Οδυσσέα Αμαρουσίου με 3-2 σετ, που δεν έπρεπε να την κάνουμε και χάσαμε εκεί δυο πολύτιμους βαθμούς. Όμως η σκέψη η δική μου έχει "κολλήσει" στο εντός έδρας παιχνίδι με την Αργυρούπολη, όπου χάθηκε η μεγάλη ευκαιρία για την απ' ευθείας συμμετοχή στα τελικά μπαράζ.

Όμως υπάρχουν και παράγοντα από την αντιμετώπιση που είχε η ομάδα σε πολλούς τομείς, τόσο κατά τη διάρκεια της κανονικής περιόδου, όσο και στα προμπαράζ, αλλά και στο κύπελλο, στο οποίο μας στέρσαν τη μεγάλη ευκαιρία να κερδίσουμε την Κηφισιά και να προκριθούμε στην οκτάδα. Κατά τη γνώμη μου υπάρχουν λόγοι που έγιναν οι ενέργειες αυτές, αλλά δεν είναι της στιγμής ν' αναφερθώ λεπτομερώς σε όλες. Μπορώ όμως να σας πω κάποιες χαρακτηριστικές περιπτώσεις και βγάλτε εσείς τα συμπεράσματα σας. Τον περασμένο Ιανουάριο, δύο γνωστοί μάνατζερ έκαναν δελεαστικές προτάσεις στον πασαδόρο Β. Πλίκα και τον κεντρικό Κ. Γκιρτζίκη, αλλά παρ' ότι οι παίκτες είχαν το ελεύθερο απ' εμάς ν' αποδεχθούν, προς τιμήν τους δεν το έπραξαν. Ακόμη, παράγοντας ανταγωνιστικής ομάδας της Α2, λίγες ημέρες πριν τα μπαράζ έκανε πρόταση για τη νέα σεζόν στον Δ. Φίνο, ενώ το ίδιο διάστημα, άλλος παράγοντας-προπονητής επικοινωνήσε με αρκετούς παίκτες μας, εκφράζοντάς τους την... ανησυχία του για την τύχη τους στην αγωνιστική σεζόν που έρχεται. Επίσης, γνωστός παράγοντας της διαιτησίας μας έλεγε ότι ήταν εξασφαλισμένο το αυτονόητο 50 - 50 στα προμπαράζ, κάτι που βέβαια σε καμιά περίπτωση δεν έγινε και τέλος, γνωστός παράγοντας του χανιώτικου βόλεϊ φιλοξένησε με κάθε μυστικότητα προπονητή ομάδας άλλου ομίλου και υποψήφιος αντιπάλου μας στα μπαράζ, ο οποίος ήρθε να παρακολουθήσει εντός έδρας αγώνα μας.

Σίγουρα επηρέασε η αλλαγή προπονητή, αλλά προς το καλύτερο, αφού από τη στιγμή που ανέλαβε ο Δήμος Μπουρμπάκης, μαζί με τους αθλητές κατάφερε ν' αλλάξει το κλίμα, μπόρεσε ν' ανεβάσει το προπονητικό επίπεδο και το αγωνιστικό πρόσωπο της ομάδας και μετά τον Γενάρη παίξαμε ακόμη καλύτερο βόλεϊ.

Όμως ΣΦΠΧ δεν είναι μόνο το ανδρικό τμήμα, υπάρχουν οι παίδες και οι έφηβοι, παιδιά που αποκόμισαν φέτος υπερπολύτιμες εμπειρίες κάνοντας προπόνηση με τη μεγάλη ομάδα. Το γεγονός αυτό έχει συμβάλει στο να έχουν ήδη αλλάξει τρόπο αντιμετώπισης της προπόνησης και της επαφής τους

Με γεμάτη την κερκίδα του κλειστού Χανίων έδωσε σχεδόν όλα τα παιχνίδια του ο ΣΦΠΧ.

με το άθλημα γενικότερα. Βελτιώθηκαν τόσο σε ατομικό, όσο και σε ομαδικό επίπεδο, με αποτέλεσμα να κατακτήσουν τους παγκρήτιους τίτλους και η ομάδα των παιδών θα πάρει μέρος, 27 - 29/6, στα προκριματικά της πανελληνίας διοργάνωσης με αξιώσεις και όχι απλά για τυπική συμμετοχή. Επίσης, μετά την αποχώρηση των ηλικιακά μεγαλύτερων αθλητριών, η ομάδα γυναικών άρχισε από το "μηδέν", στηριζόμενη σε παγκορασίδες και κορασίδες, ενώ άλλαξε το σύστημα και η οργάνωση στις ακαδημίες μας, όπου θεωρώ ότι γίνεται εξαιρετική δουλειά. Γενικότερα, προσπαθούμε σε κάθε τομέα να βελτιωνόμαστε όσο το δυνατόν περισσότερο.

Είναι σίγουρο ότι για πολλούς λόγους, δεν μπορούμε να στηριζόμαστε διαρκώς μόνον σε ξενομερίτες παίκτες, αφού τα χρήματα που απαιτούνται για κάτι τέτοιο είναι πολλά. Στόχος μας είναι, σταδιακά, ν' αξιοποιήσουμε δικά μας παιδιά, που έχουν προσόντα και θέληση να δουλέψουν και να παίξουν βόλεϊ και να συμπληρώνουμε την ομάδα με μεταγραφές σε θέσεις που πρέπει να είμαστε ακόμη πιο δυνατοί. Πιστεύω ότι με αυτό το μικτό μοντέλο θα πορευτούμε στη συνέχεια, δηλαδή ντόπιους παίκτες και επιλεγμένες μεταγραφές οι οποίες θ' ανεβάζουν το επίπεδο της ομάδας.

Από την επόμενη ημέρα που ολοκληρώσαμε τις αγωνιστικές μας υποχρεώσεις στην Α2 Εθνική έχει αρχίσει η οργάνωση για τη νέα σεζόν. Σκεφτόμαστε, ψάχνουμε, συζητάμε με πολύ κόσμο και προσπαθούμε να οριοθετήσουμε μέχρι που θα φτάσει το χέρι μας στον μεταγραφικό τομέα, για να μπόρεσουμε να έχουμε και πάλι μια αξιοπρόσεκτη και δυνατή ομάδα. Αισιοδοξώ ότι θα δημιουργηθούν οι απαραίτητες συνθήκες έτσι ώστε οι χανιώτες φίλαθλοι και η νέα σεζόν να έχουν τη δυνατότητα να παρακολουθήσουν βόλεϊ υψηλού επιπέδου. Ταυτόχρονα, μας ενδιαφέρει ιδιαίτερα η υποδομή και για το λόγο αυτό έχουμε μια νέα προσθήκη στο κομμάτι αυτό, με την παρουσία του Γιώργου Μπουρμπάκη, με στόχο την ακόμη καλύτερη οργάνωση και λειτουργία στις ακαδημίες.

Να προσθέσω ότι από φέτος ο ΣΦΠΧ λειτουργεί και τμήμα μπιτς βόλεϊ, ώστε ο σύλλογος να είναι

ενεργός και τους 12 μήνες του χρόνου.

Ολοκληρώνοντας, θέλω να ευχαριστήσω τον προπονητή με τον οποίο αρχίσαμε τη σεζόν, τον κ. Τσιακμάκη, ο οποίος έφερε την ομάδα σ' ένα καλό επίπεδο, τον Δ. Μπουρμπάκη που συνέχισε το έργο του και όλους τους παίκτες που αγωνίστηκαν, ξενομερίτες και ντόπιους, για την προσφορά τους στην ομάδα».

* Ο Γιάννης Μιχελάκης γεννήθηκε στις 29-5-1968, άρχισε τον αθλητισμό με στίβο και ήταν πρωταθλητής Κρήτης στη σφαίρα με τον Κύδωνα, ενώ έπαιξε μπάσκετ στις ομάδες παιδών-εφήβων του ίδιου ομίλου, αλλά και στο Περιστέρι. Παράλληλα με τα προαναφερόμενα, σε ηλικία 14 ετών ξεκίνησε το βόλεϊ, στον Παγκωνιακό, την επόμενη χρονιά πήρε μεταγραφή στον Κύδωνα (με τον οποίο έπαιξε στη Β' Εθνική) και οι μεγάλες ικανότητές του ως πασαδόρος τον έφεραν στις εθνικές ομάδες παιδών, αρχικά, εφήβων και νέων στη συνέχεια. Από το 1984 ασχολείται μόνο με το βόλεϊ, όπου έπαιξε αρκετά χρόνια στον ΟΑΧ και το 1997 πήγε στον ΟΠΕΡ, με τον οποίο πανηγύρισε τρεις συνεχείς ανόδους, από τη Γ' Εθνική στην Α1, στην οποία αγωνίστηκε μια σεζόν. Επέστρεψε στα Χανιά και έκλεισε την αθλητική του καριέρα στον ΟΑΧ, τη σεζόν 2005-6. Στη συνέχεια ασχολήθηκε με τα διοικητικά, ήταν από τους πρωτεργάτες της συνεργασίας των χανιώτικων ομάδων βόλεϊ και ενεργά υποστηρικτής του σωματείου που προέκυψε από τη συνεργασία, δηλαδή του ΣΦΠΧ.

Για την προσπάθεια αυτή τονίζει ότι «... σ' ένα βαθμό πέτυχε τον στόχο της, όμως στα Χανιά είναι δύσκολο πράγμα, γενικότερα, οι συνεργασίες, όχι μόνο στο βόλεϊ, αλλά σε όλα τ' αθλήματα. Όσον αφορά τον χώρο μας, στην αρχική συνεργασία δεν μετείχε ο Κύδωνας, ενώ από τον περασμένο Σεπτέμβριο, ο Παγκωνιακός και ο Αετός λειτουργούν πλέον ανεξάρτητα. Παρ' όλα αυτά, πρέπει να ευχαριστήσω τον Κύδωνα, τον Ν.Α.Ο. Σούδας και τον Α.Ο. Ακρωτηρίου για τις διευκολύνσεις τους στη χρήση των γηπέδων. Ακόμη θέλω να ευχαριστήσω τον αντιδήμαρχο Χανίων, κ. Λειψάκη, για την άμεση ανταπόκριση σε κάθε μας αίτημα».

Στιγμιότυπο από τον αγώνα κυπέλλου με την Κηφισιά

Επιμέλεια:
ΣΑΚΗΣ ΚΟΥΒΑΤΣΟΣ
info@herb.gr

Βιότοπος - περιγραφή

Ματινική ονομασία του βοτάνου είναι *DIPSACUS silvestris* (Δίψακος ο δασικός). Ανήκει στην οικογένεια των Δίψακιδών. Τα είδη αυτού του γένους είναι γνωστά σαν Γνάφος, Νεράγκαθα, λουτρό της Αφροδίτης. Το γένος περιλαμβάνει περίπου 15 είδη από ψηλά ποώδη πολυετή φυτά, ενδημικά της Ευρώπης, της Ασίας και της βόρειας Αφρικής.

Δίψακος

Ο Δίψακος υπάρχει σε όλη την Ευρώπη, τόσο ως άγριο φυτό (*D. Silvestris*), όσο και ως εγκλιματισμένο (*D. Fullonum*). Έχει εγκλιματιστεί σε πολλές περιοχές μακριά από τον τόπο καταγωγής του, αφενός λόγω εξαγωγών του είδους *Dipsacus fullonum* για τη νηματουργική χρήση του και αφετέρου λόγω της τυχαίας ανάμιξης των σπόρων τους με σπόρους δημητριακών.

Προτιμά τα ηλιόλουστα μέρη. Στη χώρα μας το συναντούμε αυτοφυές στη Θεσσαλία.

Είναι φυτό διετές που φτάνει σε ύψος το 1,80 μ. Το αρχικό είδος, αυτοφυές στην Ελλάδα, είναι κοινό σε ακαλλιέργητους αγρούς και κατά μήκος των δρόμων. Έχει όρθιο, ισχυρό βλαστό, ύψους ενός μέτρου και πλέον, που διακλαδίζεται προς τα πάνω, είναι αυλακωτός, αγκαθωτός. Τα φύλλα του είναι αντίθετα, λοχχοειδή, 20 έως 40 εκατοστά μακριά και 3 - 6 εκατοστά φαρδιά, μυτερά στην άκρη, με κοντά αγκάθια στην κάτω πλευρά τους, διαμορφωμένα με τρόπο που να κρατούν το νερό.

Τα έντομα δεν μπορούν να σκαρφαλώσουν στο μίσχο του φυτού, διότι πέφτουν στο υγρό κανάλι που σχηματίζουν τα φύλλα που περιβάλλουν τον μίσχο.

Αυτό το κανάλι είναι πάντα γεμάτο με νερό, μερικώς από το νερό της βροχής αλλά

και από εκκρίσεις του ίδιου του φυτού. Η επαχύρευση εκκρίση του φυτού εμποδίζει την εξάτμιση του υγρού. Το φυτό είναι εντομοφάγο. Τα έντομα πέφτουν στο κανάλι του νερού και δεν μπορούν να βγουν γιατί είναι πολύ λείο. Έτσι πνίγονται και αποσυντίθενται στο νερό. Οι αδένες του φυτού αντλούν τις θρεπτικές ουσίες από το υγρό.

Χαρακτηριστικές είναι οι ανθοταξίες του φυτού, που σχηματίζουν χοντρά ωσειδή κεφάλια, με μία έως δύο σειρές από επιμήκη, γραμμοειδή και ισχυρά περιβλημικά βράκτια. Τα άνθη του είναι πολύ μικρά, ρόδινα,

λευκά, ιώδη ή γαλάζια. Καθένα προστατεύεται με περίβλημα από μικρά αγκαθωτά βράκτια, ενώ τα κεφάλια εμφανίζονται αγκαθωτά, με ανασπικωμένες αιχμές. Τα άνθη είναι ερμαφρόδιτα (έχουν αρσενικά και θηλυκά όργανα μαζί) και επικονιάζονται από τις μέλισσες. Τα πρώτα λουλούδια ξεκινούν ν' ανθίζουν σαν ζώνη γύρω από τη μέση του αυγοειδούς κεφαλιού και μετά συνεχίζουν αυτήν την διαδικασία από πάνω προς τα κάτω, σχηματίζοντας ζώνες. Στα ξερά κεφάλια εμφανίζονται αργότερα μικροί σπόροι (4 - 6 χιλιοστά) που ωριμάζουν στα μέσα του φθινοπώρου.

Οι σπόροι αυτοί είναι μια σημαντική πηγή τροφής για μερικά πουλιά, ιδιαίτερα για την ευρωπαϊκή καρδερίνα. Για τον σκοπό αυτό τα νεράγκαθα πολλές φορές καλλιεργούνται σε κήπους σαν ελκυστικά πουλιών.

Μια μπλε βαφή που βγαίνει από τα αποξηραμένα φυτά είναι ένα συστατικό για το χρώμα των μπλουτζίν. Επίσης μια κίτρινη βαφή βγαίνει αν το φυτό αναμειχθεί με θειικό αργίλιο.

Ιστορικά στοιχεία

Βότανο γνωστό από την αρχαιότητα.

Το όνομα Δίψακος προέρχεται από την αρχαιοελληνική λέξη Δίψακος που είναι το όνομα της ασθένειας διαβήτη, στην οποία ένα κοινό σύμπτωμα είναι η δίψα. Η σύνδεση μεταξύ δίψας και του φυτού είναι προφανώς το νερό που μερικές φορές συσσωρεύεται στη "λεκάνη" που σχηματίζεται στη βάση των φύλλων του.

Ο Διοσκουρίδης το ονόμαζε και "λουτρό της Αφροδίτης", γιατί οι κοπέλες που πίνουν το νερό από τα φύλλα του Δίψακου ομορφαίνουν.

Παραδοσιακά έχει χρησιμοποιηθεί για θεραπείες δέρματος και σαν τονωτικό του στομάχου.

Το υγρό που περιέχει στο κανάλι του φυτού, το χρησιμοποιούσαν κάποτε για την αντιμετώπιση οφθαλμικών παθήσεων.

Παλαιότερα χρησιμοποιούσαν τα κεφάλια για να ξάνουν το μαλλί, γι' αυτό και καλλιεργούσαν εντατικά τον Δίψακο τον ταινιόφυλλο, ο οποίος είναι γνωστός με την κοινή ονομασία νεράγκαθο ή νεροκράτης και συναντάται σε χέρρες περιοχές της Ελλάδας, από τη Θεσσαλία έως τα νησιά του Ιονίου.

Το είδος Fuller's Teasel (*Dipsacus fullonum Sativus*) χρησιμοποιούταν ευρέως στην νηματουργία, σαν φυσικό χτένι, για τον καθαρισμό και το "φούσκωμα" του πέλους, ιδιαίτερα στα μάλλινα υφάσματα. Διαφέρει από το άγριο φυτό, γιατί τα αγκάθια στα ανθικά κεφάλια του είναι πιο ανθεκτικά και κάπως γυριστά.

Τα τραχιά, σαν βούρτσες, κεφάλια των λουλουδιών του, ωριμάζαν και ξεραίνονταν για να χρησιμοποιηθούν σαν εργαλεία από τους λαναράδες στο ξάσιμο των μαλλιών. Το είδος Fuller's Teasel (*Dipsacus fullonum Sativus*) καλλιεργήθηκε με σκοπό να παράγει μεγάλα ανθικά κεφάλια που θα χρησιμοποιούνταν ειδικά γι' αυτή τη δουλειά.

Τα κεφάλια προσαρμόζονταν επάνω σε μια ρόδα ή ένα κύλινδρο ο οποίος γύριζε κόντρα στο μαλλί για να "φουσκώσει" το πέλος. Οι βελόνες των κεφαλιών ήταν πιο "ελαστικές" από τις μεταλλικές βούρτσες και αυτό ήταν πλεονέκτημα. Αν συνέβαινε κάποιο μπλοκάρισμα, οι βελόνες έσπαζαν και δεν έσχιζαν το μαλλί.

Αν και οι μεταλλικές βούρτσες έχουν πια αντικαταστήσει τα νεράγκαθα, αυτά χρησιμοποιούνται ακόμα από αυτούς που ξάνουν μαλλί με το χέρι, για ξεχωρίσουν τις μπερδεμένες ίνες πριν το γνέσιμο. Τα βρίσκουμε ακόμα να χρησιμοποιούνται από βιομηχανίες που παράγουν τσόχα για μπλιάρδα, καλύμματα για μπάλες του τένις, τσόχα για πλήκτρα πιάνου, ταπετσαρίες για Rolls-Royces, και στρατιωτικούς χιτώνες.

Συστατικά - χαρακτήρας

Περιέχει ένα γλυκοσίδιο, το σκαμπιοσίδιο. Σε αυτό οφείλεται η πικράδα του βοτάνου.

Ανθιση - Χρησιμοποιούμενα μέρη - Συλλογή

Το φυτό ανθίζει Ιούλιο και Αύγουστο και οι σπόροι του ωριμάζουν Αύγουστο με Οκτώβριο. Για θεραπευτικούς σκοπούς χρησιμοποιείται το ανθισμένο φυτό. Συλλέγεται κατά τη διάρκεια της ανθισής.

Θεραπευτικές ιδιότητες και ενδείξεις

Είναι πικρό ορεκτικό και δρα ως εφιδρωτικό και διουρητικό βότανο.

Ο Δίψακος δεν χρησιμοποιείται πολύ σήμερα για τις φαρμακευτικές του ιδιότητες.

Το νερό που συλλέγεται στις λεκάνες των φύλλων, θεωρείται ότι έχει φανταστικές καθαρτικές ιδιότητες και συνιστάται για πλύση των ματιών. Ωστόσο, η έρευνα έχει δείξει ότι συχνά, έντομα πέφτουν και πνίγονται σ' αυτές τις λεκάνες. Ίσως γι' αυτό το λόγο, αυτό το νερό συ-

νιστάται και σαν θεραπεία για μυρμηγκιές και φακίδες. Ένα τσάι που παράγεται από την ρίζα του νεράγκαθου, χρησιμοποιήθηκε σαν διουρητικό και σαν τονωτικό που αυξάνει την όρεξη.

Το σιρόπι που γίνεται με τον χυμό του φυτού και ζάχαρη, είναι πολύ αποτελεσματικό κατά των παθήσεων του δέρματος και ευεργετικό στο αίμα.

Σήμερα φτιάχνονται αλοιφές και κρέμες από τις ρίζες και τα φύλλα για να ανακουφίζουν πόνο ρευματισμών και της ποδάγρας, καθώς επίσης και φάρμακα για την φυματίωση.

Στην ομοιοπαθητική χρησιμοποιείται ένα βάμμα από νωπό ανθισμένο φυτό, για τη θεραπεία δερματίτιδων, φυματίωσης και συριγγίων του πρωκτού.

Παρασκευή και δοσολογία

Παρασκευάζεται ως έγχυμα. Σ' ένα λίτρο βραστού νερό προσθέτουμε 30 έως 60 γραμμάρια ξηρού βοτάνου και το αφήνουμε σκεπασμένο για 10 λεπτά. Σουρώνουμε και πίνουμε ένα φλιτζάνι τρεις φορές την ημέρα.

Προφυλάξεις

Δεν αναφέρονται παρενέργειες. Να μην υπερβίνουμε τη συνιστώμενη δοσολογία.

